

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel, București

D. NEGULESCU

C. SIPSOM

ALEX. CERBAN

ALFRED JUVARA

IOSEF G. COHEN

TR. ALEXANDRESCU

Profesor la Facultatea de drept din București

Profesor la Facultatea de Drept din București

Dr. în Drept din Paris

Dr. în Drept din Paris

Avocat

Fost Prim-Preged. Trib.

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membru corespondent pentru Paris: EDOUARD LEVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 400 lei

„ Magistrați și Avocați fără supl. 180 „

6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București, Artei, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției
— TELEFON 13/29 —

Comitetul de direcțiune al *Dreptului* dorind a comemora printr'un număr festiv și un banchet jubileul de 50 ani dela apariția acestei reviste, a fixat ziua de 29 Decembrie pentru această aniversare care va fi o amin-tire pioasă a primilor fondatori ai *Dreptului* dela 1871.

În acest scop roagă pe toți colaboratorii vechi și noi cari au contribuit cu lucrările lor la succesul acestei reviste, cum și pe d-nii magistrați și avocați cari doresc a lua parte la jubileul juridic, să comunice adesiunile d-lor.

Trimiterea manuscriselor pentru numărul jubiliar, cum și înscrierea la banchet se va face la d-l V. Athanasovici, avocat, Str. Batiște, 39, până în ziua de 20 Decembrie cel mai târziu.

SUMAR

- Centralizare legislativă sau unificare de legislație, de d-l Profesor C. M. Sipsom;
- Criza de drept, de D. O. Candrea.
- Competința civilă în Basarabia nu s'a mărit, de d-l avocat Ștefan Popovici;
- Discurs ținut de d-l procuror Gh. Ionescu la înmormântarea regretatului Stanovici;
- Dela Societatea de studii legislative;

JURISPRUDENȚA:

- Curtea de casație s. I: G. M. Eftimiu cu Lucreția T. M. Eftimiu ș. a. (Dacă drepturile femeii văduve de succesiune și cel de creianță (alimente, habitațiune și vestminte) pot fi cumulate? Art. 684 și 1279 c. civil) cu o Notă;
- Idem s. II, Curtea de apel Buc. s. II și Trib. Comercial Ilfov S. I: Solomon Juster cu B. N. Marcu (Cambie. Acțiune cambială intentată în termen. Anularea sentinței obținută fără citarea în regulă. Neprescrierea instanței. Cambie emisă în alb. Mandat. Gir după scadență. Cesiune. Art. 949 și 270 c. com. art. 1891 c. civil) cu o Notă de d-l avocat Alex. Velescu;

Rezumatel jurisprudenței Curților de apel și Casație

- Apel Buc. s. I: Apel. Acțiune în revendicare. Imobil fără construcțiune și în întindere de zece Ha. Competință. După ce se evaluează? Art. 28 din legea judecătorilor de pace.
- Apel Buc. s. II: Contract de locație. Chirie. Plata. Termen. Spor. Neplată. Dacă poate atrage rezilierea contractului când nu i s'a făcut notificare de proprietar? D. Lege 1420/920.
- Apel Buc. s. III: Acțiune cambială. Excepțiuni. Compensațiune. Când poate fi invocate de debitor? Art. 849 c. com.
- Apel Buc. s. IV: Licențiat în drept. Funcționar retribuit de Stat. Dacă poate fi înscris ca avocat în barou? Art. 1, 3 și 9 din Legea corpului de avocați.
- Jurisprudență străină: Vamă. Augmentare de taxe prin decret. Clauză tranzitorie Expediție. Îmbarcare.

A apărut în broșură:

Art. 66 bis. Pr. Civ. ordonanțele preșidențiale în référé de Eug. Petit Prim-presedinte Trib. Iași și M. Trandafirescu. Judecător, Prețul 20 lei.

Centralizare legislativă sau unificare de legislație

Intrunirea mai multor țări sau provincii, care trăiseră până atunci o viață politică și juridică deosebită, poate constitui sau o federațiune, când elemente similare care avuseseră o viață separată — fiecare însă autonome sau suverane, — contopesc printr'un act de voință contractual activitățile și inițiativele lor, într'un scop comun; sau o alipire la un organism — singur suveran și anterioramente independent — a celorlalte grupări sociale și politice, care până în acel moment depinseseră de alte organizări politice, și nu avuseseră astfel o individualitate de sine stătătoare.

Ori cari ar fi eforturile sau tendințele unora, neglijența de a considera adevărul al altora, și abdicarea indolentă de a-l pune în valoare, constituirea integralității Statului Român, următoare și consequentă războiului, a fost făcută prin adunarea la Regatul Român, singur autonom și purtător al inițiativei de reîntregire, a provinciilor de origină și de cultură română: Transilvania, Bucovina Basarabia, desprinse din organele politice învinse și desfăcute.

Realitatea politică a actului săvârșit a fost dar, acel de alipire la o suveranitate preexistentă, deci un act de centralizare politică. Organismele astfel intrunite, aveau însă, prin faptul vieții lor anterioare politicește distinctă, administrări și legislații deosebite.

Provinciile românești recuperate de Regatul Român fusese supuse un timp îndelungat organizării juridice, și normelor legale ale Statelor de care depindeau prin constrângere.

Starea aceasta legislativă e însă în multe puncte diferită, uneori contrazicătoare, alte ori formal antitetică, organizării și legislației în vigoare în Regatul Român.

O armonizare, o unificare a legislațiilor din

diferitele provincii românești se impune. Care e calea cea mai potrivită, care va trebui urmată?

Procesul de reîntregire al organismului românesc pe care l'am indicat, manifestă că forma de comunizare cea mai adecuată a legislațiilor este cea a centralizării.

Alipirea la o suveranitate preexistentă implică, pentru organisme care se îndrumă către ea, adoptarea organizărilor care constituiesc această suveranitate.

Organizarea politică și cea administrativă, organizarea juridică și cea legislativă a Regatului Român trebuie dar, în mod normal, să fie socotite ca fiind acele adoptate implicit de provinciile române recuperate.

Riguros vorbind, centralizarea legislativă e de considerat ca efectuată, în consecința unității funciare.

Ceeace ar rămânea dar de făcut, ar fi o adaptare a legilor Statului Român la unele obiceiuri înrădăcinate în mediile sociale alipite, și care nu pot fi schimbate fără tranziție. O coordonare a diferitelor dispozițiuni, uneori nearmonizate între ele, din diferitele legi speciale și excepționale care s'au succedat de la 1916 până astăzi, o clarificare a sistemului legislativ general al Statului Român întregit.

Dacă însă se crede util ca, pe lângă aceste lucrări de aplicare și de adaptare, de punere în concordanță și de lămurire a legislației țării, să se procedă și la o revizuire generală a sistemului legislativ, atunci opera de centralizare sau de unificare se complică cu o operă de refacere, de comparație, de alegere și de codificare nouă, cu toate inconvenientele și pericolele pe care le prezintă.

Revizuirea legislației ar avea în momentele actuale, cel puțin două neajunsuri importante.

Cel dintâi consistă în faptul că în starea de refacere socială următoare zguduirii puternice pe care a suferit-o organismul nostru de Stat, dezordinea și dezorientarea sunt suficiente, pentru ca să mai avem de adăugat lor, acele care ar rezulta din repunerea în chestiune a mai multor din principiile esențiale de așezare socială, care sunt la baza dreptului public și privat.

Armatura puternică a organizării legislative e aceea care menține în modul cel mai sigur ordinea într-o societate. Nu e dar momentul de a atinge ceva din această garanție principală, dacă nu exclusivă, a așezământului social.

Cel de al doilea rezidă în considerația că revizuirea va fi opera unor parlamente alese în momente de neliniște și de refacere; că în asemenea condiții, ea poate fi semnalul sau ocazia reformelor celor mai rele. E periculos în asemenea circumstanțe de a deschide discuția asupra largilor probleme sociale, rezolvite de coduri, la o

epocă în care doctrinele cele mai distrugătoare ale ordinii sociale se pot produce.

De aceea, intru cât mă privește, cred că nu trebuie să ne aventurăm actualmente în întreprinderi de revizuire a legislației existente. De altfel experiența a arătat cum interpretarea doctrinală sau jurisprudențială, aplicată unor texte insuficiente sau învechite, care devin nepotrivite unei stări sociale evolute, pot să umple lacunele regulamentării scrise a legii codificate, și printr'un fenomen de adaptare, să dea o viață nouă dispozițiilor care nu mai corespund actualității, fără a fi nevoie de o revizuire formală.

Dacă însă centralizarea legislativă, adică extinderea legislațiunii actuale a Statului Român preexistent, la provinciile românești alăturate, prin desființarea dispozițiilor contradictonii ei din dreptul local, dacă o asemenea centralizare, care pare a fi rezultanta situațiunii politice și legale, ar fi considerată ca o măsură impusă și care ar contrazice în parte condițiile de existență, precum și principiile cutumiare ale populațiunilor noi adunse Statului Român, s'ar putea, renunțându-se la o centralizare propriu zisă să se procedă la unificarea legislațiilor.

Unificarea legilor civile, este una din formele acestei tendințe către unitate, care a călăuzit evoluția noastră națională, și ea poate părea chiar preferabilă din punctul de vedere științific centralizării.

Această unificare spontană rezultând din concursul tuturor forțelor intelectuale sociale și politice ale națiunii, se produce prin dezvoltarea unui drept nou, eșit din esența vieții însăși a unui popor, conform naturii lucrurilor și nevoilor civilizației. Astfel se ajunge în același timp la unificare și la dezvoltarea dreptului prin concursul tuturor forțelor naționale.

Căci, precum spunea cu atâta dreptate Portalis, oamenii care depind de aceeași suveranitate fără a fi reglementați de aceleași legi, sunt în mod necesar străini unii altora; ei sunt supuși aceleiași puteri fără a fi membrii acelui Stat.

Dar pentru a atenua diversitatea existentă între diferitele legislații ale provinciilor românești, între procedeul centralizării de drept, care atrage promulgarea unui cod teoretic impus, și acel al unificării, adică a creării libere și spontanee a unui drept național, creație obținută prin cooperarea tuturor fracțiunilor națiunii, grație unei comunități din ce în ce mai mari de gândiri și și de acțiuni, procedeul din urmă este acel care trebuie să aibă preferința tuturor oamenilor de drept.

Unificarea însă nu poate fi decât o operă în timp și în lungime; ea nu se poate împlini prin coroborarea textelor deosebite, din legislații dispa-

rate, prin compararea diferitelor instituțiuni și prin decretarea imediată a celei mai bune din ele.

Ceeace se poate face îndată este admiterea dreptului în vigoare în Statul român suveran și integralizat, concretizat, armonizat și simplificat, adaptând lui legislațiile din provinciile alipite.

Dar aceasta nu e încă unificarea legislațiilor proprii, care pleacă dela această idee; că acelaș fapt e supus în diferitele părți ale Regatului acelorăși principii generale, fără a se opri la modalitățile în cari aceste principii sunt aplicate.

Pentru a ajunge la unificare, e necesar ca să existe concursul nu numai al puterilor din Stat, dar și acela al tuturor forțelor națiunii, care se face în mod succesiv prin cooperația societăților de juriști, a Universităților și Academilor din țară, a presei, etc.

Procedul ar fi următorul: În capul Constituției centralizate s'ar face o declarație completă a drepturilor individuale; aceea a drepturilor politice pentru a începe; pe urmă ar veni declarația drepturilor civile, garanțiile de protejare a incapacabililor, a femeilor măritate, acele în favoarea debitorilor (de exemplu: neurmărirea mobilierului și instrumentelor de industrie indispensabile); garanțiile în favoarea egalității în materie succesorală în lipsă de testament; publicitatea drepturilor reale în favoarea creditorilor, etc.

În fine, declarația drepturilor sociale în concordanță cu starea politică și cu modificările raporturilor între indivizi și grupări.

Sancțiunea garanției drepturilor individuale politice, civile și sociale, ar fi recursul la una din secțiunile Curții Supreme, și grație jurisprudenței ei s'ar forma astfel un drept comun care n'ar întârzia să influențeze într'un mod puternic și fericit tot restul dreptului.¹⁾ La aceasta s'ar adăoga studiul în toate Facultățile de drept din țară a dreptului comparat integral, cursuri în care s'ar expune analogiile și diferențele care există între diferitele drepturi regionale anterioare, arătând avantajile unei legislații asupra alteia.

De altfel interpretul și judecătorul au și astăzi dreptul de a completa pe cale de cercetare liberă lacunele legii, a cărei perfecționare poate, în cele mai multe cazuri, să se realizeze fără intervenția legislatorului, ca un simplu efect al lărgirii metodelor de interpretare.

Astfel, prin colaborarea consequentă și continuă a tuturor acestor elemente, s'ar putea ajunge la o adevărată unificare esențială a dreptului în țările românești, aceea care porcede din comunizarea voințelor, dorințelor, tendințelor tuturor cetățenilor, care derivă la rândul ei din conformizarea nevoilor civilizației pentru toți, nu care e formată în mod doctrinar numai printr'o co-

dicare, elaborată printr'o compilație mai mult sau mai puțin savantă a textelor vechi, superficială necesarmente și neadevărată mediului social căruia este impusă.

Nimic nu e, în adevăr, bun în legislație ca și în toate manifestările vieții individuale și sociale, decât ceeace este obținut prin acțiunea stăruitoare și cugetată a timpului.

Un sistem legislativ ca acel pe care-l avem în vigoare în România anterioară războiului, extins prin adaptare României centralizate de astăzi, trebuie să prezide la așezarea socială, care prin lucrarea ei interioară, proprie, succesivă, și prin organele potrivite, va ajunge să formeze cu timpul adevăratul drept amalgamat al țării, acel produs al nevoilor și tendințelor în realitate naționale în care se reflectă viața unui popor.

CONSTANTIN M. SIPSOM

Profesor la Facultatea de Drept din București

CRIZA DE DREPT

Ca și pentru asigurarea existenței, pentru cucerirea dreptului o luptă continuă se dă în viață. Este un adevăr pedepplin demonstrat astăzi că pentru a câștiga dreptul, aflat în societate în stare latentă, individul trebuie să dea totdeauna o serioasă luptă. El trebuie să lupte deasemeni fie pentru a-și recâștiga un drept pierdut, fie pentru a-și apăra un drept amenințat. Pedepaltă parte, colectivitatea, reprezentată azi în cea mai obișnuită formă: Statul, dă o luptă neîntreruptă pentru a impune indivizilor dreptul său. Oricum, fie că lupta pentru drept se dă, ca în primul caz, în folosul individului, fie că se dă de către Stat în interesul colectivității, ea nu se poate câștiga în actualul stadiu al evoluției sociale decât cu ajutorul legilor. În această luptă, după plastica expresie a lui Tarde, colecțiile de legi nu sunt decât arsenale, iar fiecare articol de lege nu e decât o armă de războiu.

Legea însă nu se susține prin ea însăși. Trebuie ca în funcțiunea ei să fie întovărășită de un complex de elemente, cele mai însemnate de natură pur morală, care să-i dea autoritatea de a asigura respectul dreptului. O lege deci, trebuie să știe să se facă respectată, căci altfel ea *nu există*.

Decâteori, în lupta pentru drept, cetățeanul nu va reuși să-și câștige sau să-și aperi cu succes dreptul său individual, câteori Statul nu va fi în stare să-și impună dreptul său public, deatâteaori se observă că legea a încetat să aibă deplina autoritate de care are nevoie pentru a trăi. Dreptul ese adeseaori înfrânt din luptă, respectul pentru lege scade instinctiv, încrederea în Justiție, care cea dintâi are menirea să asigure dreptul, slăbește. Societatea trece atunci printr'o perioadă de criză a dreptului, pentrucă a dispărut mai înainte de toate

1) Vezi *Fazy*, La Centralisation du droit en Suisse.

autoritatea legii. Și „impresia e dezastruoasă când se răspândește părerea că nu mai poți avea încredere în spiritul de legalitate al colectivității sau al puterii judiciare. Pare că atunci totul se dizolvă și pâraie, că legăturile sociale se desind și au să se rupă, că se va produce o disociație universală. Toți spun că e anarhie, ori decadentă! În realitate e Dreptul care se anemiează, e Dreptul care se moaie ca și sistemul nervos sau circulator într'un corp bolnav“.¹⁾

După părerea generală, războiul mondial a pricinuit asemenea criză de drept în toate Statele europene. Este un fenomen obștesc, mai mult sau mai puțin acut, de care au fost lovite după războiu nu numai Statele tinere sau cele în formație, dar și Statele mari în cari respectul dreptului ajunsese pentru individ un adevărat cult. Nu este deci de mirare că și noi trecem prin această perioadă critică în care lupta pentru drept se dă cu multă greutate, în care legea este din ce în ce mai puțin respectată și încrederea în Justiție slăbită. Dacă însă în marile State europene, însănătoșirea poate fi sigură și neîntârziată, în România, care trece acum prin grijile consolidării și în care nici mai înainte Dreptul nu știa să se facă pe deplin respectat, vindecarea pare că va veni târziu; căci criza e mai acută ca în alte țări și prezintă faze nebănuite, produse de cauze multiple și grave cari nu se observă și în alte State.

Că trecem printr'o perioadă de criză, socotim inutil a dovedi. Nu putem spune că din momentul intrării în războiu până astăzi, adică timp de cinci ani de zile, am avut în țară o stare de legalitate. Dar dacă ar fi pretențios să pretindem aceasta pentru timpul războiului, nimeni nu ar putea justifica agravarea acestei stări după încheierea păcii. Câteva simptome vor inveda ceeace susținem.

Un partid politic înființat după războiu a trebuit să ceară în fruntea programului său „legalitatea“; toate partidele de altfel și-au înscris ca deviză vorbele de „intrare în legalitate“, ca și cum aceasta n'ar trebui înțeleasă dela sine.

Criminalitatea este în continuă creștere și reprimarea din ce în ce mai slabă. Confuzia legislativă provocată de regimul decretelor-legi nu este încă risipită. Constituția a fost de atâtea ori călcată în picioare, încât a rămas astăzi o fantomă care se arată doar... guvernanților fricoși. Toate puterile constituite ale Statului, fie forțate de împrejurări excepționale, fie din alte considerații, au contribuit ca actuala criză a dreptului românesc să se agraveze. Puterea legislativă a abdicat în mâinile puterii executive, singura care și-a exercitat cu curaj și stăruință nu numai propriile sale atribuții dar și pe ale celorlalte puteri ale Statului. Se pare că și puterea judecătorească a suferit de pe urma acestei

crize. Glasuri autorizate spun aceasta: La deschiderea anului curent judecătoresc Ministrul Justiției, cu o fină ironie, a amintit judecătorilor țării, într'o circulară care s'a bucurat de mare publicitate, că „procesele sunt făcute ca să fie judecate“ și că „în justiție nu e trebuință de nici o stăruință“. Cu acelaș prilej, Decanul baroului de Ilfov a susținut într'o conferință de deschidere că deși avem o bună magistratură, nu avem justiție.— Este cunoscut pe dealtă parte fenomenul, pe care-l poate confirma orice vechiu avocat, că foarte multe din procesele civile suspendate din cauza războiului nu mai sunt redeschise astăzi de justițiabili, cari preferă să renunțe la drepturile lor sau să facă o împăcare... strâmbă, decât să se expună la riscurile unei Justiții lente și costisitoare.

În teritoriile alipite starea de spirit cu privire la respectul datorit legilor nu este mai fericită. S'au introdus legi din vechiul regat cari conțin dispoziții inferioare celor străine în vigoare. Legile noi nu se aplică, pentru că uneori au găsit un teren de rezistență vinovată, rezistență străinilor aflați încă în slujba Statului. Alteori, introduse pe neașteptate, nu au găsit o pregătire serioasă a funcționarilor (d. ex.: legea contabilității introdusă în Ardeal). Legile vechi, deasemeni, nu se aplică, pentru că multe părți din ele au venit în conflict cu legile noi și au provocat confuzii pe care nimeni nu le dezleagă; pe dealtă parte, pentru că sunt privite ca provizorii, toți așteptând legile noi de unificare. Magistratura, față de suspendarea inamovibilității, nu se bucură de deplina independență și de stima ce i se cuvine. Hotărârile ei, deasemeni. Nu vom cita decât un exemplu dat de către o înaltă autoritate a Statului, din care se va vedea cum sunt privite sentințele judecătorești: O instanță judecând în materie de locație, ordonă evacuarea unei prăvălii. Hotărârea rămâne definitivă. Pentru a repune pe evacuat în folosința imobilului, Secretariatul general al internelor din Cluj, anulând hotărârea cu dela sine putere, enunță curiosul principiu că „în chestiuni de locuințe sentințele judecătorești nu constituiesc — pentru acel Secretariat — decât simple argumente agravante sau atenuante“(!)²⁾.

Nu stăruim în a demonstra că criza de drept există. Socotim aceasta de prisos. Vom încerca însă să cercetăm cari sunt cauzele cari au produs o, ce împrejurări și motive au contribuit la dezvoltarea ei și care este prin urmare etiologia acestui fenomen social. Credem că pentru înlăturarea lui este necesar și este în interesul unei guvernări și legiferări viitoare, să se studieze cu îngrijire multiplele lui cauze; numai astfel se va putea înțelege pe deplin efectele și se vor putea administra remediile; căci numai înlăturând cauzele, vom putea înlătura și efectele. „Ceeace este realmente necesar,

1) E. Picard, Le droit pur.

2) No. 1174/16504 din 28 Noembrie 1920.

spune Spencer, este totdeauna un studiu sistematic al înălțurii firești dintre cauză și efect; deși cel mai complex dintre fenomenele sociale, relația între cauză și efect, este probabil cel care va rămâne multă vreme nebăgat în seamă, totuși existența lui a devenit destul de evidentă în zilele noastre pentru ca cugetătorii să-și impună concluzia că, înainte de a interveni în această relație, trebuie să o studieze cu îngrijire³⁾

Cum fenomenul care ne preocupă este astăzi un fenomen european — analizat și studiat pe larg de alții — vom indica cât mai succint cu putință cauzele cari l-au provocat la noi ca și în străinătate, insistând mai ales asupra celor cari cu deosebire s'au produs în țara noastră.⁴⁾

* * *

Primordiala cauză a crizei de drept — care nu e decât o față a crizei morale ce a cuprins astăzi omenirea — este mentalitatea publică de după războiu. În lunga perioadă războinică, când o idee unică se urmărea în toate domeniile, ideea de a învinge, — un singur element a domnit pretutindeni: forța. În mod firesc, puterile țării s'au concentrat în mâna guvernului căruia trebuia să i se acorde o încredere generală. În acest timp conducerea nu putea fi lipsită de unele abuzuri; cetățeanul în contra lor nu putea protesta. Însă în sufletul lui — supus la fluctuațiile atâtor evenimente — se operau schimbări serioase. Și după războiu, când libertățile au fost restabilite, când starea de pace a revenit, cetățeanul a început să mediteze că situația socială de mai înainte, cu vechile ei păcate, nu trebuie să mai dăinuiască și că legile, în cari el a văzut atâtea piedici pentru buna lui stare sau pentru dezvoltarea țării, nu mai merită respectul de altădată. Indelungatul și intensul exercițiu al forței, a contribuit și el să scadă prestigiul Dreptului. În toate țările, mișcări sociale puternice au intenționat să schimbe fundamental viața societății. S'a creat astfel o nouă mentalitate, care nu e decât rezultanta unor noi concepții sociale ale individului; este analiza drepturilor sale în raport cu Statul, analiză pe care a făcut-o ani întregi — uneori involuntar — în tranșee.

Dar în afară de această cauză psihologică de mare importanță și ale cărei consecințe cu greu le-am putea prevedea, motivul desconsiderației legilor trebuie mai întâi căutat în însuși legea și în făuritorii ei. Legei și Parlamentului se datorește de la început slăbirea sentimentului de respect față de lege.

În toate țările cu regim parlamentar și mai ales

3) H. Spencer, *L'individu contre l'Etat*.

4) În ce privește cauzele cari în Franța au contribuit la scăderea respectului datorit legilor, ne vom servi de documentatul studiu al d-lui D. Bellet, *Le mépris des lois et ses conséquences sociales*, — exemplificându-le însă cu faptele de la noi cari abundă.

cu sistemul legislativ al votului universal, se observă lesne lipsa de pregătire specială a celor însărcinați să legifereze. Raționând bine, am putea presupune că oamenii ar esita mult dacă trebuie sau nu să primească o sarcină atât de grea ca aceea de a legifera; căci viața e atât de complexă, relațiile sociale sunt atât de dificile și un legislator, care lucrează la un organ așa de important ca legea, trebuie să posedă atâta cunoștințe! „Totuși nicăieri nu există un astfel de contrast între greutatea sarcinii și lipsa de pregătire a celor cari o interpretă. Desigur că dintre credințele monstruoase, una din cele mai monstruoase este aceea că trebuie o lungă ucenicie pentru o meserie simplă, cum e aceea de cizmar și că singurul lucru pentru care nu trebuie nici o ucenicie este a face legi pentru o națiune“.⁵⁾

Dacă aceasta e situația, înțelegem de ce publicul care cunoaște bine pe aleșii națiunii, le privește cu neîncredere opera. Înțelegem de ce — mai ales în ultimul timp — legile de interes general, a căror discuție nu învovă un interes politic sau de platformă electorală, se votează aproape cum sunt prezentate, fără discuție sau numai cu o umbră de discuție. Și când știm că în țara noastră, ca o răsturnare a adevăratului sistem parlamentar, nu guvernele sunt emanația Parlamentului ci Parlamentul este emanația guvernelor, — înțelegem și de ce nu numai că munca acestui Parlament nu e de calitate superioară, dar de ce însuși Parlamentul a putut renunța cu ușurință la puterea sa, cedând-o guvernelor, cari, substituindu-i-se, au legiferat singure pe cale de decrete-legi.

Procedând astfel, Parlamentul a călcat principii fundamentale de Stat, cum este acel al separației puterilor și textul formal din Constituție care spune că „puterea legislativă se exercită colectiv de Rege și reprezentanța națională“ și că „nici o lege nu poate fi supusă sancțiunii regale, decât după ce se va fi discutat și votat liber de majoritatea amelor Adunări legislative.“

Dar Parlamentul nostru obișnuște să calce nu numai Constituția, ci, cu atât mai ușor, principiile clare puse de el însuși în alte legi generale; de ex: legea pensiilor acordă funcționarilor Statului sau familiei lor o anumită sumă drept pensie; ultimele Adunări legislative au votat legi speciale cari, scoțând din sfera legii pe anumite persoane, le-au atribuit pensii excepționale; și legile de acest fel se prezintă tot mai des. Lăsând la o parte considerațiile cari le-au determinat și cari pot fi întemeiate, nu este oare adevărat că Parlamentul calcă principiul egalității în fața legii și disprețuște chiar el legea pe care a făcut-o?

Parlamentul trece și peste alte principii fundamentale de drept cu care publicul s'a deprins de atâta vreme. Constrâns de necesitățile timpului, el

5) H. Spencer, op. cit.

calcă continuu dreptul de proprietate prin exproprieri însemnate, sau dreptul de libertate a contractelor (în materie de închiriere), deși publicul s'a obișnuit prin tradiție să considere aceste drepturi ca intangibile.

Disprețul pentru legi provine nu numai din cauza modului cum e alcătuit Parlamentul: Însăși legile conțin în ele germeul acestui dispreț. Se guvernează un Stat prin legi. Totuși marea lor majoritate este neputincioasă în fața vieții sociale. O experiență de secole a dovedit că nu legile întocmesc societatea, ci societatea face legile și, mai mult, legile cari nu se adaptează societății sunt menite să dispară curând.

Cea mai elocventă dovadă este în această privință faptul că trebuiesc încontinuu schimbate. Uneori sunt schimbate și fără necesitate. Dacă unele legi bune ar rămâne în vigoare mai mult timp, până ce națiunea s'ar deprinde cu ele, până ce ar intra în tradiție, atunci legea în general ar deveni mai respectată, pentru că a dovedit că durează și se aplică. Pe când la noi, după cum se exprimă Cruet, instabilitatea legilor e mai mult decât un fapt; a ajuns un principiu⁶⁾; și aceasta e un mare rău, mai ales în ce privește legile organice cari pot fi adaptate la viața socială.

Sunt însă legi cari, deși nepotrivite nevoilor națiunii, rămân fixe fără să fie modificate la vreme. Întrădevăr, legiuitorul deși trebuie să prevadă, nu poate fi totuși profet; el nu va putea cunoaște, la data legii, progresele ce se vor realiza peste câteva decenii în diferitele ramuri ale vieții sociale. Căci societatea este în continuu progres, deși legea e fixă; și astfel, de multe ori interpretul este împiedicat să dea soluții conforme epocii sale, de dispoziții legale cari nu sunt decât anacronisme. Legile vechi de procedură nu puteau prevedea înmulțirea mijloacelor de comunicație și pentru aceea au fixat termene lungi care întârzie mult judecarea proceselor. Codul Napoléon n'a putut prevedea dezvoltarea industrială din timpurile noastre sau navigația aeriană, cari au dat naștere la atâtea noi tipuri de contracte. Sunt texte de legi, cari dacă astăzi le-ar revedea Parlamentul, nu le ar mai putea admite. Dacă i s'ar prezenta astăzi Parlamentului modificarea cărții contravențiilor din codul nostru penal, ar menține el pedepsele ridicole dela 5 la 25 lei?

Din cauza progresului timpului și a dezvoltării economice, sunt astăzi în legile noastre penalități cu totul nepotrivite față de gravitatea infracțiunilor; nu avem astăzi o justă măsură în importanța pedepselor; și, astfel, la judecată, se întâmplă, dacă pedeapsa e prea mică ca infractorul să-și rădă de lege, căci el știe că nu va fi pedepsit d. ex.: pentru o contravenție decât cu maximum 25 lei; iar dacă

pedeapsa e prea mare, judecătorul să nu o aplice, să achite, sau să o facă ridiculă prin aplicarea circumstanțelor atenuante.

Contribuiesc mult la desconsiderarea legilor și legile slabe sau legile făcute cu ușurință. Avem legi copiate din străinătate cari nu se potrivesc cu firea poporului nostru sau cu instituțiile țării. Fie din această cauză, fie din pricina nepriceperii aparatului administrativ care trebuie să le pună în funcțiune, se introduc legi cari nu sunt aplicabile. Cetățeanul știe că ele se vor schimba și, departe de a li se supune sau a da concurs la aplicarea lor, le privește cu indiferență, dacă are vreodată ocazia să ia cunoștință de ele.

Cea mai însemnată dintre cauzele de disprețuire a legilor este însă abundența lor. Parlamentele moderne au cu deosebire caracteristica de a produce mult și continuu. Ele revarsă o ploaie de legi asupra bieților cetățeni cari n'au niciodată timp să le cunoască. De curând s'a făcut în Franța o statistică a numărului legilor. Primul imperiu a produs 10.500 legi; Restaurarea: 35.000; Monarchia din Iulie: 37; A doua republică: 12.400; Al doilea imperiu: 45.000; iar Republica de astăzi este cea mai productivă și bate recordul: 100.000. Totalizând, vedem că Franța în timp de 117 ani, a avut 250.000 legi, decrete și ordonanțe.⁷⁾ La noi nu s'a ocupat nimeni cu astfel de statistică și deci nu putem ști nici numărul legilor de azi, nici imensul număr al celor din trecut, „vastul cimitir al legilor abrogate”. Maxima romană „nemo censetur ignorare legem” rămâne așa dar pentru dreptul nostru modern o pretenție absurdă.

Abundența nejustificată a legilor nu aduce numai publicul în imposibilitate de a le cunoaște, dar este și periculoasă. În adevăr, publicul nu știe să aleagă legile bune dintre cele proaste. Amenințat continuu de o droaie de dispoziții legislative, se deprinde să nu le bage în seamă sau să le calce; și le calcă pe toate, atât pe cele bune cât și pe cele rele.

Dar publicul nu are să se supună numai legilor, ci și decretelor-legi, decretelor, jurnalelor consiliului de miniștri, circularilor, regulamentelor... Cine, *dintre juriști*, poate pretinde că le cunoaște pe toate și cine ar putea să le cunoască, fie chiar dacă și-ar consacra viața întreagă numai studiului lor?

Dar legiferarea română a atins maximum de intensitate în perioada de timp care ne preocupă și în care puterea legislativă a trecut în mâinile guvernului; în acest timp, decretelor-legi de astăzi se puteau schimba mâine, tot cu ușurință cu care au fost emise; astfel că ploaia de decretelor-legi a contribuit la noi mai mult decât orice să scadă respectul pentru lege.

În sfârșit, ceea ce contribuie la acelaș efect, și

6) J. Cruet, La vie du droit et l'impuissance des lois.

7) Din ziarul *Le Figaro* din 17 Februar 1921,

mai mult încă, provoacă și o adevărată confuzie legislativă, este emiterea unor dispoziții legale și, apoi, în scurtă vreme, schimbarea ori abrogarea lor. Se introduce, pe cale de decret-lege, legea timbrului în Basarabia pe data de 15 Aprilie 1919. Alt decret-lege o amână la 15 Iunie. Un alt decret prelungește amânarea până la 15 Iulie. Și îi urmează încă un altul pentru 15 Septembrie 1919.

Se decide schimbul coroanelor, rublelor sau a monedei de emisiune germană. Se fixează date până la care numai, se vor putea admite. Se preschimbă datele și se acordă noi termene, noi amânări.

Se prohibește importul sau exportul unor anumite mărfuri. În scurtă vreme se permite din nou, pentru ca, iarăși în scurtă vreme, să se interzică.

Se dispune ca declarațiile de impozite să se facă până la o anumită dată. Un jurnal al consiliului de miniștri prelungește termenul. Cetățeanul a ajuns astfel ca să privească cu scepticism această confuzie legislativă. El nu se grăbește să se supună, pentru că, grație experienței pe care i-a insuflat-o însuși cei ce îi pregătesc legile, el știe că se vor acorda din oficiu alte termene și se vor schimba mâine regulile de azi, dacă nu cumva se vor înlătura cu totul.

D. O. CANDREA

(va urma)

Competința civilă în Basarabia nu s'a mărit

Cu ocaziunea discuțiunii în Senat a legii pentru mărirea competenței judecătoriilor de ocoale, d-l ministru Antonescu, răspunzând d-lui senator Mețianu, afirmă că această lege se va aplica numai în vechiul regat și *Basarabia*, căci se modifică legea judecătoriilor de ocoale din 1907, care în Transilvania nu se aplică.

Se desprinde deci, din acest răspuns că autorul modificării legii judecătoriilor de ocoale, știe și crede că legea judecătoriilor de ocoale din vechiul regat este aplicabilă în Basarabia, cel puțin în ce privește articolele, cari fac obiectul legii d-sale modificatoare.

Că legea No. 3668 din 23 Iulie 1921, modificând legea judecătoriilor de ocoale în ce privește ridicarea competenței civile a judecătorilor de ocoale dela 3000 la 15.000 lei este făcută pentru a-și avea efecte și în Basarabia, și, împreună cu legile No. 3669 din 23 Iulie 1921 pentru Transilvania, Banat, Crișana, Sarmar și Maramureș și No. 3670 din 23 Iulie 1921, pentru Bucovina, competența judecătorilor de ocoale din *întreaga țară* să fie mărită.

Dacă sub raportul intențiunii legiuitorului nu este nici o îndoială că a vrut să ridice competența civilă a judecătorilor de ocoale și în Basarabia, sub cel al legiferării, credem că dintr-o scăpare de vedere n'a prevăzut în lege un articol anume specificând că textele modificate se aplică și în Basarabia; iar autorul legii printr-o eroare de drept a crezut că art. 27, 30, 31, 33, 34, 49, 58 și 122 din legea judecătoriilor de ocoale din 1907 își aveau aplicabilitatea și în Basarabia la data con-

fecționării legii modificatoare și deci nu mai era nevoie de un text expres pentru Basarabia.

Această împrejurare provoacă în Basarabia un neajuns grav. Unele judecătoria aplică dispozițiunile referitoare la ridicarea competenței civile judecând până la 15.000 lei, altele din contra judecă numai până la 3000 lei.

Cunoscătorii legilor aplicabile în Basarabia știu că în general legea judecătoriilor de ocoale din vechiul regat *nu se aplică în Basarabia* cu excepția unora din articole, cari s'au introdus expres prin diverse legi, și, că din cele 11 articole modificate prin legea No. 3668 din 23 Iulie 1921 se găseau introduse în Basarabia numai:

Art. 39 din legea jud. ocol. prin decretele-legi No. 2743 din 2 Iulie 1919 și Art. 51, 53 din legea jud. ocol. prin decretul-lege pentru organizarea justiției în Basarabia publicat în *Monitorul Oficial* No. 141 din 11 Oct. 1919.

Restul articolelor: 27, 30, 31, 33, 34, 49, 58 și 112 nu au fost și nici nu sunt aplicabile în Basarabia pentru că nici o lege nu le-a introdus aci.

Competința civilă a judecătorilor de ocoale din Basarabia a fost și este cea arătată în legile de procedură civilă rusă în vigoare aci, cu excepția art. 29 din pr. civ. rusă, care stabilește competența la 1000 ruble, articol care a fost modificat prin art. 15 din decretul-lege pentru introducerea justiției în Basarabia care ridică competența dela 1000 ruble la 3000 lei.

Art. 15 din numitul decret-lege n'a modificat art. 27 din legea jud. de ocoale română, cum s'ar părea, ci derogă sau modifică art. 29 din legea de proced. civilă, rusă cum de altfel însăși textul vorbește.

Legea judecătoriilor de ocoale română nefiind aplicabilă în Basarabia decât prin excepție, în care nu sunt cuprinse și regulile referitoare la competența civilă, legea d-lui Ministru Mișu Antonescu pentru mărirea competenței judecătoriilor de ocoale nu-și are aplicabilitatea în Basarabia care rămâne până la o nouă dispoziție legislativă cu competența veche în materie personală și mobilă civilă sau comercială principală, accesorie sau incidentală, adică până numai până la 3000 lei, care se judecă în prima instanță cu drept de opoziție și apel oricare va fi valoarea litigiului.

Competința în materie de administrarea tutellelor va fi cea stabilită de art. 39 modificat adică până la 40.000 lei; iar competența penală cea arătată de art. 51 și 53 din legea judecătoriilor de ocoale modificate.

Pentru mărirea competenței civile a judecătoriilor de ocoale din Basarabia, unde deprecierea banului este mai simțită decât în restul țării, se impune fără zăbavă creșterea unei noi legi.

ȘTEFAN POPOVICI

Avocat
Cahul-Basarabia

1 Noembrie 1921.

† ST. STANOVICI

În ziua de 5 Decembrie a încetat din viață Stăvri Stanovici, judecător de de ședință la Tribunalul Ilfov.

La înmormântarea care a avut loc la Craiova la 10 Decembrie, colegii regretatului dispărut au fost reprezentați de d-nii Sava Radovan, judecător și Gh. Ionescu, procuror.

La Biserica Mântuleasa din Craiova, unde s'a oficiat serviciul divin, d-l procuror Gh. Ionescu, în numele Tribunalului Ilfov, a salutat în următoarele cuvinte memoria celui mort:

Intristată adunare!

Magistrații Tribunalului Ilfov își îndeplinesc o datorie de pietate, atunci când țin să aducă lui Stăvri Stanovici prinosul amintirii și al dragostei lor.

Ei resimt în mod dureros golul pe care l'a lăsat între ei și în sufletul lor grăbită săvârșire din viață a iubitului lor coleg și prieten.

În calitate de supleant, procuror și apoi judecător de ședință la Tribunalul din București, Stanovici a arătat încă din anii tinereții ai tinereții și ai carierii sale însușirile alese care l'au recomandat în urmă afecțiunii călduroase a colegilor și prețuirii deosebite a tuturor.

L'am respectat toți pentru că el a înțeles că datoria tinereții a celui care și-a luat în fața lui Dumnezeu și a conștiinței sale sarcina grea și delicată de a judeca pe semenii săi, este de a fi nepărtinitor.

El a adus în îndeplinirea datoriei o solidă pregătire profesională, o înțelegere ușoară și limpede a situațiilor, o atitudine egală în fața celor mari și puternici ca și a celor umili pe cari destinul nu i-a urcat pe scara subredă a măririlor sociale. El a înțeles că, în cariera pe care și-a ales-o și în care munca și răspunderea sunt de fiecare zi iar răsplătirea câteodată numai, și atunci târzie, magistratul găsește o satisfacțiune suficientă în idealul pe care el l'a servit cu toată pornirea încrezătoare a tinereții.

În relațiunile de toate zilele cu colegii săi, el a fost totdeauna vesel, loial și amabil.

El a avut oricând o mângâiere pentru cel amărât, un îndemn pentru cel govăitor și în toate împrejurările un optimism care trăda o nemărginită bunătate a sufletului și o robustă sănătate a gândirii.

Moartea lui neașteptată și care arată odată mai mult, neînțeleasa zădărnici a lucrurilor omenesti, l'a răpit iubirii pasionate a soției, dragostei netărmuite a mamei și a rudelor, speranțelor îndreptățite ale tuturor, atunci când pusese un picior ferm într-o carieră strălucită.

În numele Tribunalului Ilfov, îți aduc, iubit coleg, salutul despărțirii din urmă, iar familiei tale nemângăiate omagiul respectos al durerii împărtășită.

Dela Societatea de Studii Legislative

Sâmbătă 10 Dec. a. c., membrii Societății de Studii Legislative (comisiunile speciale de drept civil, procedură civilă și drept constituțional) s'au întrunit în locuința d-lui C. Dissescu, președintele societății, unde au procedat la alegerea subcomisiunilor și numirea raportorilor pentru materiile luate în studiu.

Pentru următoarele materii au fost numiți raportori: Proprietatea: C. Sipsom; Succesiuni abintestat: M. G. Rărăncescu și Peretz; Servituți: Ștefan Mihăileanu; Testamente: Vladimir Athanasovici; Teoria obligațiilor: Em. Antonescu, Istrate Micescu, Emil Otulescu și Costin; Convențiuni matrimoniale: Barbu Dimitrescu și Al. Oteteleșanu; Locațiune: Corodeanu; Imprumut: Chiselită; Prescripțiune: Al. Oteteleșanu; Privilegii și Ipotechi: Andrei, Rădulescu, Al. Cerban și Barbu Dimitrescu; Domiciliu: Raicoviceanu; Absență: Raicoviceanu; Divorț: Dem. Negulescu și Peretz; Paternitate și filiațiune, Doamna Ella Negruțzi; Interdicțiune, D-ra Dobrescu; Puterile în Stat: Gr. Conduratu; Inițiințarea unui consiliu legislativ: Oezar Partheniu; Organizarea Senatului pe baza reprezentării profesionale: Oezar Partheniu; Celeritatea mer-

sului justiției: Vladimir Athanasovici; Ordonanțe de referé, Dem. Negulescu; Organizarea societăților: I. Cohen.

Ședința viitoare a d-lor membrii ai secțiunii speciale de drept comercial, se va ține la d-l C. Arion.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 10 Iunie 1921

Președenția d-lui G. I. BUZDUGAN, Președinte

Gh. M. Eftimiu ș. a. Șu Lucreția T. M. Eftimiu ș. a.

Decizia No. 621

Văduvă. — Drepturile ce-i sunt conferite în averea soțului predecedat. — Dreptul succesoral și cel de creanță (alimente, habitațiune și vestminte). — Condițiunile de exercitare. — Ele pot fi cumulate. — Art. 684 și 1279 c. c.

Femeia văduvă poate cumula dreptul ce-i este conferit de art. 684 c. c., cu cel conferit de 1279 acelaș cod, deoarece aceste drepturi sunt cu totul distincte, bazate pe rațiuni deosebite și supuse unor condițiuni deosebite pentru exercitare.

Dreptul acordat prin art. 684 c. c., este un drept de succesiune în averea bărbatului mort, iar cel de al doilea un drept de creanță asupra succesiunii, pentru alimentele, habitațiunea și vestmintele datorite ei în cursul anului de doliu.

Pentru ca femeia văduvă să poată exercita dreptul ce-i este conferit prin art. 684 c. c., legea cere ca dânsa să fie săracă în raport cu averea bărbatului, ceiace este indiferent pentru cazul din art. 1279 c. c., care-i acordă alimente sub condițiunea de a renunța la veniturile dotei sale, iar habitațiune și vestminte în orice caz. Alimentele, prin urmare, sunt datorite independent de situațiunea materială a femeii, deci indiferent dacă această situațiune a devenit mai bună prin exercitarea dreptului din art. 684 c. c. și indiferent dacă dota se află în mâinile succesiunii sau la alte persoane, numai ca femeia să nu fi optat pentru veniturile acestei dote.

Curtea,

Ascultând raportul dresat în cauză de d-l Consilier St. Mladoveanu, pe d-nii avocați V. Dimitropol și Columbeanu în motivarea recursului și pe d-l avocat N. A. Papadat în combateri;

Deliberând,

Asupra recursului făcut de G. M. Eftimiu personal și ca tutore al interzisului Alex. M. Eftimiu, de Mihail Eftimiu, Const. M. Eftimiu și Maria B. Grăjdănescu, în contra deciziunii No. 299/920 a Curței din București secția II-a, dată în proces cu Maria T. M. Eftimiu, pentru pretențiuni.

Văzând unicul motiv de casare astfel formulat:

«Violarea art. 684 și 1279 cod. civ.

«Acest din urmă art. prevede cazul femeii străină de succesiune și care își reclamă dota dela succesiune.

«În acest sens și numai în acest sens datoria alimentară către soție este justificată.

«În dreptul francez nu avem dispozițiunile protectoare ale soției, cum îl avem noi prin art. 684 cod. civ. Așa că din moment ce legiuitorul român acordă văduvei sărace o pătrime din succesiune în plină proprietate, a înțeles ca să acorde firește aceleași mijloace de trai pe care le-a avut în

timpul vieții cu soțul său, art. 684 c. civ., cuprinde și dreptul la alimente.

«A i se mai acorda văduvei sărace care beneficiază de sfertul succesoral este a-i acorda de două ori dreptul de alimente.

«Art. 1279 cod. civ. nu a fost pus în concordanță cu art. 684, așa că aplicațiunea lui trebuie limitată numai în cadrul în care se găsește.

«Acest din urmă articol conține modalitatea de plată a dotei și a veniturilor dotale a căror percepere nu poate fi cumulată cu datoria alimentară. Și dacă aceste venituri dotale nu pot fi cumulate cu datoria alimentară, a fortiori, când lei din succesiune un capital care întrece cu mult datoria alimentară, cumului nu și mai poate avea loc.

«Dealtfel aplicațiunea acestor texte de lege așa cum a fost făcută de Curtea de Apel distruge principiul egalității, care domină întreaga materie a succesiunii.

«Nu trebuie să uităm că pensiunea alimentară în nici un caz nu va fi datorită soției, decât numai dacă ea nu va avea venituri îndestulătoare pentru întreținerea sa. Socotim că art. 241 cod. civ. se aplică oricâteori e vorba de o datorie alimentară către femeie.

«Pedealtă parte art. 1279 nu este decât cazul când dota se găsește în mâinile succesiunii, iar nu în ale terților, ca în speță».

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care rezultă că, murind T. M. Eftimiș, soția sa Lucreția a chemat în judecată pe frații săi, recurenții de astăzi, în calitate de moștenitori ai soțului său, pentru a i se recunoaște dreptul succesoral, prevăzut de art. 684 cod. civ. în averea decedatului său soț; — că, după ce a avut câștig de cauză, le-a intentat acțiunea dedusă astăzi în recurs, pentru ca pe baza art. 1279 c. c. să fie obligați la plata sumei de 150.000 lei, partea cu care ei să contribuie la achitarea creanței pe care dânsa, ca văduvă, o are în contra succesiunii pentru alimente și vestimente în cursul anului de doliu;

Având în vedere că, atât Tribunalul, cât și Curtea din București, ca instanță de apel, au dat câștig de cauză intimitei, acordându-i 60.000 lei cu titlu de alimente și vestimente anului de doliu;

Având în vedere că, înaintea instanței de fond recurenții au opus că acțiunea ar fi neîntemeiată, de oarece: 1) văduva nu poate cumula drepturile isvorâte din art. 684 c. civ. cu cele din 1279; 2) dreptul din 1279 c. c. nu poate fi reclamat de cât de văduva lipsită de mijloace; 3) intimata este decăzută din dreptul de a mai pretinde alimente, de oarece a optat pentru dobânzile sale, percepându-le dela debitoarea capitalului dotal; că Curtea examinând aceste întâmpinări le respinge ca neîntemeiate motivând că dreptul din art. 684, este un drept succesoral, pe când cel din art. 1279 este unul de creanță și pot fi cumulate fără nici o restricțiune între văduva bogată și cea săracă, și că renunțarea la dreptul de alimente nu se poate deduce în speță din împrejurările cauzei;

Având în vedere că prin motivul de casare se critică deciziunea Curții de fond, susținându-se netemeinicia acțiunii în discuțiune, pe temeiul considerațiunilor de drept invocate la instanța de fond și expuse mai sus;

Considerând că dreptul pe care art. 684 c. civ. îl acordă femeii este cu totul distinct de acela pe care îl acordă art. 1279 c. c.; că, într-adevăr, primul este un drept de succesiune în averea bărbatului mort, iar cel de al doilea un drept de creanță asupra acestei succesiuni, bazat pe rațiuni deosibite de acelea pe care se justifică dreptul succesoral;

Că și condițiunile ce legea le cere pentru exercitarea acestor drepturi nu sunt aceleași, căci pentru a obține partea ei de succesiune, fie în usufruct, fie în plină proprietate, art. 684 c. civ. cere ca văduva să fie săracă în raport cu averea bărbatului, pe când acest lucru este

indiferent pentru exercitarea drepturilor ei prevăzute de art. 1279 c. c.;

Că, acest din urmă text de lege prevăzând că alimentele sunt datorite soției numai sub condițiune de a renunța la veniturile dotei sale, iar habitațiunea și vestimentele, succesiunea bărbatului datorându-i-le în orice caz, urmează că alimentele îi sunt datorite independent de situațiunea sa materială, deci indiferent dacă această situațiune a devenit bună prin exercitarea dreptului ce-i este conferit de art. 684 c. cod. și indiferent dacă dota se află în mâinile succesiunii sau se deține, ca în speță, de alte persoane, întrucât, în orice caz, în anul de doliu, acest venit aparține succesiunii, dacă văduva nu optează pentru el;

Că deci, acestea fiind natura drepturilor conferite soției văduve prin art. 684 și 1279 c. c. și condițiunile în cari ele pot fi exercitate, iar în fapt Curtea de apel stabilind că soția nu a optat pentru veniturile sale dotale, această instanță a făcut o justă aplicare a dispozițiunilor textelor de lege arătate, când i-a admis acțiunea prin care a cerut ca recurenții, în calitate de succesori ai soțului său, să fie obligați a-i achita creanța ce dânsa o are în contra succesiunii pentru alimentele și vestimentele anului de doliu;

Că dar motivul de casare devine nefondat și recursul urmează a fi respins;

Pentru aceste motive, Curtea respinge etc.

NOTA. — A se vedea asupra acestei chestiuni și decizia C. Apel București s. I-a, No. 48/920, dată sub președenția d-lui Prim Președinte Oscar Niculescu și publicată în *Curierul Judiciar* No. 40—41 din 6 Iunie, 1920, cu nota d-lui Alfred Juvara. — (N. R.)

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 27 Aprilie 1920

Solomon Juster cu B. N. Mareș

Decizia No. 158

Prescripție. — Acțiune cambială. — Aplicarea normelor codului civil. — Art. 946, 947, 948 c. com.; art. 1865, 1868, 1891 și 1895 c. civil.

Intreruperea prescripției prin o acțiune conservă acțiunea tot timpul cât instanța a rămas deschisă, dacă n'a fost perimată sau prescristă.

Codul civil român nu cere facerea de acte contradictorii, căci fundamentul prescripției liberatorii e numai neglijența creditorului. Incunoștințarea părâtului de intentarea acțiunii nu e necesară spre a întrerupe prescripția.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de recurs:

«Exces de putere și violarea art. 946, 947 și 949 c. com. și art. 1865, 1870, 1891 și 1907 cod civil.

Curtea de Apel pentru a admite apelul făcut de d-l B. N. Mareș, declară prescristă acțiunea intentată de către Solomon Juster, înaintea Trib. Ilfov secția comercială la 15 Februarie 1895, pe motiv că dela scadența cambiilor și până la judecata dela prima instanță au trecut mai mult de 5 ani și că, deci, s'ar fi operat prescripția prev. de art. 949 c. comercial;

Pentru a ajunge la această soluțiune Curtea comite un exces de putere și violează textele de lege arătate mai sus, întrucât confundă prescripția instanței și pretinde că pentru întreruperea prescripției este nevoie ca acțiunea să fie adusă la cunoștința părâtului înăuntrul termenului prescripția acțiunii, condițiune pe care nici unul din aceste texte nu o cere,

căci art. 1865 c. civ. arată că întreruperea civilă a prescripției se operă printr-o simplă cerere făcută în judecată, fără să adauge ca în codul francez obligațiunea notificării acestei cereri pârâtului; iar art. 1891 cod civil stabilește prescripția instanței la 30 ani, ori care ar fi termenul de prescripțiunea acțiunilor în urma cărora se vor fi început acele instanțe.

Curtea, în argumentarea sa, se conduce de considerațiuni streine de textul legii care ar urma să se aplice și care ar putea figura cel mult într-o expunere de motive a unui proiect de lege pentru modificarea articolelor citate, iar nici decum într-o hotărâre judecătorească, care trebuia să se bazeze pe textele de lege existente;

Având în vedere actele din dosar, desbaterile urmate și concluziile orale ale părților, din care rezultă că: recurentul în 1895 chemând pe intimat în judecată pentru plata sumei de 6000 lei în baza a două cambii protestate, obține o hotărâre de condamnare, pe care o execută în 1915; cu această ocaziune, intimatul reușește să anuleze hotărârea ce se execută pe motiv că nu fusese citat la adevăratul domiciliu, după aceia recurentul fixează termen în acțiunea din 1895, citind pe intimat la domiciliul său adevărat, acesta invoacă prescripțiunea acțiunii cambiale, întrucât dela scadența 13 August 1894 până la introducerea acțiunii a trecut mai mult de cinci ani, pe care tribunalul i-o respinge, admitând în fond cererea recurentului și obligând pe intimat la plata sumei din cambii;

Părțile făcând apel, Curtea de apel prin deciziunea ce se atacă cu recurs*), admite apelul intimatului și respinge acțiunea recurentului ca fiind prescrisă;

Având în vedere că în darea acestei soluțiuni, Curtea de fond motivează că, deși acțiunea recurentului a fost făcută în termen de 5 ani dela scadența cambiilor, totuși cum ea n'a fost în acelaș termen adusă la cunoștința pârâtului, intimatul de azi, fiindcă și comunicarea ei ca și citația care precedase darea sentinței din 1895, fuseseră anulate, cererea recurentului nu a putut întrerupe prescripția prevăzută de art. 949 cod comercial;

Considerând că prin art. 946 cod com. legiuitorul dispune că întreruperea prescripției, în materie comercială, se regulează după disp. codului civil;

Considerând că după disp. cod. civil, textul art. 1865 și 1868 aliniat ultim, întreruperea prescripției se operă printr-o cerere în judecată, fie introductivă de instanță sau numai incidentă într-o instanță deja începută și are de efect nu numai de a șterge timpul scurs pentru prescripție în trecut, dar încă de a conserva intactă acțiunea tot timpul cât instanța a rămas deschisă și n'a fost perimată sau prescrisă;

Că acest text, spre deosebire de cel corespunzător din codul francez, nu cere ca condițiune, pentru a se opera întreruperea prescripției ca acțiunea să fie adusă la cunoștința pârâtului, căci fundamentul juridic al prescripției liberatorice, nu poate fi altul decât neglijența creditorului;

Că dacă legiuitorul român, ar fi voit să subordoneze întreruperea prescripției, condițiunei de a se face un act cu caracter contradictoriu, ar fi declarat aceasta formal precum prevede anume la perimare;

Considerând că din moment ce creditorul a făcut cerere în judecată, dânsul și-a manifestat intențiunea de a cere plate creanței sale;

Considerând că nici o prescripție nu curge dela formularea cererei în judecată și până la pronunțarea unei hotărâri definitive (art. 1868, 1895 c. civ.).

Că prescripția este întreruptă și nu curge în contra celui ce a intentat acțiunea, afară de cazul perimării și prescripției instantanee;

Că prin art. 1891 c. civ. se arată prin ce trecere de timp se prescrie instanțele lăsate în părăsire și prevede în mod categoric că aceste instanțe se prescriu prin 30 ani, fără deosebire dacă acțiunile ce formează obiectul lor se prescriu printr'un termen mai scurt;

Oă, în speță, nefiind vorba numai de o simplă cerere în justiție ci și de obținerea unei hotărâri judecătorești care, dacă s'a anulat pentru neîndeplinire de procedură, nu se poate imputa recurentului un act de neglijență, acțiunea sa nu era prescrisă, și Curtea de fond hotărând altfel, a violat textele invocate mai sus și a dat o deciziune casabilă;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul și cassează etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. II-a

Audiența dela 19 Ianuarie 1919

Președinția d-lui D. G. MAXIM, Consilier

B. N. Mareș cu S. Juster

Deciziunea comercială No. 2

Cambie. — Acțiune în plată. — Prescripțiune. — Art. 946 și 949 c. com., art. 1865, 1868 și 1891 c. civ.

Chemarea în judecată fără citarea pârâtului nu întrerupe prescripțiunea. Suprimarea din textul român a alineatului din codul francez care cere în cunoștințarea pârâtului acționat, nu înseamnă suprimarea principiului, ci inutilitatea înscrierii în lege, fiind dela sine înțeles.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați Dumitrescu și Berindei din partea apelantului Mareș în dezvoltarea motivelor de apel și pe d-l av. C. Naumescu din partea intimatului Juster în combateri.

Deliberând,

Asupra apelului introdus de către B. N. Mareș contra sentinței comerciale a Tribunalului Ilfov, secția I com. No. 472 din 22 Ianuarie 1916 dată în procesul comercial cu Solomon Juster și prin care s'a condamnat cel dintâiu la plata a două cambii, respingându se incidentul de prescripțiune ce l'a invocat.

Considerând că din desbaterile urmate și actele aflate în dosarul afacerii rezultă că la 15 februarie 1895 Solomon Juster a introdus acțiunea cambială contra lui B. N. Mareș, în baza a două cambii în valoare de 6000 lei cu scadența la 13 și 24 Noembrie 1894, emise de numitul, și contra acestei acțiuni Mareș invoacă prescripțiunea de cinci ani prevăzută de art. 949 din codicele comercial, susținând că dela data scadenței cambiilor până la judecata dela prima instanță trecând mai mult de 2 ani, intimatul nu poate avea exercițiul acțiunii cambiale, acțiunea ce a introdus o înăuntrul termenului de cinci ani neputând întrerupe cursul prescripțiunei, întrucât hotărârea dată pe baza ei din 14 Martie 1895 a fost anulată prin sentința definitivă a Trib. Ilfov s. I comercială din 31 Noembrie 1915, care admite contestația făcută de B. N. Mareș sub cuvânt că nu a fost citat la data când s'a judecat acțiunea cambială introdusă de Solomon Juster;

Considerând că faptele fiind astfel, cestiunea dedusă atât înaintea primei instanțe cât și în apel, este de a se ști dacă o simplă chemare în judecată, fără citarea debitorului, poate întrerupe prescripțiunea;

Considerând că din acest punct de vedere textele de lege referitoare, art. 1865, 1868 și 1891 din codicele civil, ne duc la concluziunea necesității ca acțiunea să fie adusă la cunoștința pârâtului ca o condițiune esențială a întreruperii prescripțiunei, pentru că deși este adevărat că legiuitorul nostru a suprimat aliniatul respectiv din legea franceză care cere formal această cunoștințare, totuși este înțeles că legiuitorul nostru a privit un asemenea aviz al debitorului ca atât de esențial încât a socotit de prisos a-l enunța. Și în adevăr dacă fundamentul juridic al prescripțiunei este neglijența cre-

*) A se vedea publicată tot în această pagină.

debitorului, care din moment ce și-a părăsit un timp îndelungat drepturile sale este presumat de lege că a renunțat la ele, totuși nu se poate face din această instituție legală o măsură vexatorie și injustă pentru debitor, care în speranța că creditorul său a renunțat la pretențiunea ce are contră-i după trecerea timpului legal de prescripție, și distrugând chiar registrele sau actele pe care legea comercială nu l obligă a le ține perpetuu, s'ar vedea într'un moment dat a fi onat în mod valabil în urma unei cereri în judecată introdusă înaintea unei instanțe diferite de aceea a domiciliului său și de care n'a avut nici cea mai mică cunoștință, cum este cazul apelantului Mareș;

Considerând dar, că întrucât este cert că legiuitorul n'a putut introduce instituția prescripției ca o măsură de surprindere pentru cei cari în credință că cei cu care au fost în raporturi de afaceri au stins definitiv orice pretențiuni reciproce, să se vadă mai târziu chiar după termenul prescripției acționați, pentru a reînnoi acele raporturi prin o cerere în judecată trimisă ori căreia instanțe, chiar incompetentă, și după zece de ani, când toate actele relative și probele privitoare la liberațiune sunt poate nimicite sau pierdute;

Considerând că în aceste împrejurări neputându-se zice că cererea lui S. Juster, în lipsa avizului debitorului a putut opera întreruperea prescripției în sensul legii, și întrucât dela data scadenței cambiiilor, trecând peste 20 ani, adică mai mult decât cerea legea, acțiunea este prescrisă și deci ea trebuie respinsă, urmând a fi condamnat Solomon Juster și la cheltuielile apreciate în suma de 20 lei.

Pentru aceste motive, Curtea admite apelul etc.

(ss) D. G. Maxim, N. Algiu, I. Manu.

Grefier (s) Stoeanovici

Opinie

Având în vedere apelul făcut de B. N. Mareș contra sentinței comerciale a Trib. Ilfov s. 1 comercială cu No. 472 din 22 Iunie 1916 prin care a fost obligat la plata sumei de 600 (șase mii) lei în baza a două cambii cu procente legale dela scadență până la achitare și lei 100 cheltuieli de judecată;

Având în vedere susținerile orale ale părților, concluziunile lor scrise, actele și lucrările din dosarul cauzei;

Având în vedere că B. N. Mareș datorind lui Solomon Juster cu două cambii din anul 1894 suma de 600 lei, creditorul l-a chemat în judecată la 15 Februarie 1895 înaintea Tribunalului Ilfov secția Comercială și a obținut sentința No. 542 din 14 Martie 1895; că la executarea acestei sentințe B. N. Mareș a făcut contestație pe motiv că atunci când s'a pronunțat zisa sentință el își schimbase domiciliul ceiace a avut de efect ca tribunalul prin sentința No. 843 din 30 Noembrie 1915 confirmată de Curtea de apel să anuleze titlul executor pus pe sentința No. 542/95, sentința însă și și toate actele de urmărire făcute pe baza acestei sentințe; că tot în ziua când s'a făcut contestația, B. N. Mareș a cerut și perimarea acțiunii lui S. Juster, care cerere însă a fost respinsă; că în urmă Solomon Juster cerând un nou termen pentru judecată la 23 Iunie 1916, Tribunalul a pronunțat sentința No. 472,916 contra căreia B. N. Mareș a făcut apelul de față;

Având în vedere că apelantul în sprijinirea apelului său, a cerut în prim rând declinatoriul de competență, ca să se judece afacerea de Trib. Buzău unde își are domiciliul și a invocat și prescripțiunea atât pentru capital cât și pentru procente, pe motiv că au trecut mai mult de 5 ani dela scadența cambiiilor fără să se fi pronunțat o hotărâre judecătorească, iar în cele din urmă, apelantul s'a opus la plata cambiiilor pretinzând că ele nu ar fi valabile fiind emise în alb și completate posterior;

Având în vedere că excepțiunea declinatoriului de competență potrivit art. 108 pr. civ. este tardivă și ca atare urmează să fie respinsă de oarece trebuia invocată numai la prima instanță și înaintea oricărei apărări asupra fondului; că afară de aceasta chiar dacă declinatoriul de competență s'ar fi propus în termen, totuși este inadmisibil, pe temeiul art. 897 c. com. după care se poate porni acțiune în materie cambială înaintea Tribunalului locului unde obligațiunea a luat naștere, sau unde va trebui să fie executată, cum este în speță Trib. Ilfov, întrucât obligațiunea din cambiiile în

cesiune a luat naștere în București, prin urmare tot aci trebuia făcută și plata;

Având în vedere că în ceiace privește prescripțiunea și nevalabilitatea cambiiilor, sentința apelată se bazează pe motivul de drept și de fapt, pe cari Curtea le găsește juste și bine întemeiate și ca atare și le însușește în totul;

Având în vedere, că pentru prescripția procentelor se aplică același principiu ca și pentru prescripțiunea acțiunii cambiale pentru capital; că deși procentele se prescriu prin cinci ani, prescripțiunea însă se întrerupe printr'o cerere în judecată și nu curge decât în urma pronunțării hotărârei, când creditorul neglijează de a o exercita pentru procentele cuvenite, că dar debitorul va trebui să plătească procentele pe timpul din naintea cererii în judecată până la completarea a cinci ani;

Având în vedere, că reclamantul dela prima instanță S. Juster, recunoaște înaintea Curții că din creanța sa de 600 lei, a cesionat dela 14 Iunie 1917 lei 1600 fără procente lui G. M. Eftimiu; că prin urmare apelantul nu are să-i mai plătească decât 4340 lei cu procente legale calculate la întreaga sumă de 600 lei, dela data protestului adică pentru lei 400 dela 27 Noembrie 1894 și pentru 2000 lei dela 14 Noembrie același an și până la 14 Iunie 1917 data cesiunii, de când procentele se vor socoti numai la suma de lei 434, până la achitare;

Că fiind astfel apelul se găsește întemeiat numai în parte în ceiace privește quantumul sumei ce urmează să plătească apelantul din capital și procente.

Pentru aceste motive, subsemnatul sunt de opinie a se admite în parte apelul, etc.

(s) N. N. Saulescu

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV SECȚIA I

Audiența dela 22 Iunie 1916

Președenția d-lui B. CANTARGIEF, Judecător

Solomon Juster cu B. N. Mareș

Sentința No. 472

Cambie.— Acțiune cambială.— Intentare în termen.— Necitarea pârâtului.— Anularea sentinței obținute fără citare.— Neprescrierea instanței.— Cambie emisă în alb.— Gir după scadență.— Cesiune.— Art. 949 c. com., art. 1891 c. civ. rom.

1. Inexistența hotărârii anulate nu împiedică obținerea altei hotărâri printr'o nouă citare, pe baza aceleiași acțiuni, dacă instanța însăși nu a fost prescrisă prin trecere a 30 ani.

2. Scrierea de altă persoană a mențiunilor cerute de lege decât cea care a pus formula „bun și aprobat” și a semnat, nu constituie prin sine însăși o probă că s'a emis cambia în alb și s'a completat ulterior.

Cambia în alb presupune un mandat tacit dat beneficiarului de a face completările cerute de art. 270 c. com.

3. Transmiterea prin gir posterior protestului a cambiei constituind o cesiune de creanță, trece asupra giratarului toate drepturile girantului contra emitentului, adică proprietatea cambiei și dreptul la acțiunea cambială.

Tribunalul,

Asupra acțiunii cambiale de față, intentată prin petiția înreg la No. 2613 din 15 Februarie 1895, de către Solomon Juster, și prin care cere, pe baza a două cambii în valoare de 6000 lei, ca B. N. Mareș emitentul acestor cambii, să fie condamnat la plata sumei constatată prin ele;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar;

Având în vedere că pârâtul B. N. Mareș se opune la plata

acestor cambii, invocând în primul rând prescripțiunea de 5 ani creată de art. 949 c. com.;

Având în vedere că pârâțul și desvoltă această susținere arătând că dela data scadenței cambiilor. Aug. 1894, până astăzi, trecând mai bine de 20 ani, reclamantul nu mai poate avea exercitiul acțiunii cambiale, iar dacă din dosar se constată că a fost o acțiune cambială introdusă înăuntrul termenului de 5 ani, această acțiune nu poate fi considerată că a întrerupt cursul prescripțiunii, întrucât hotărârea dată pe baza ei, din 14 Martie 1895 a fost anulată prin sent. Trib. Ilfov s. I comercială, din 31 Noembrie 1915, care admite contestația făcută de B. N. Mureș pe motiv că nu a fost citat la data când s'a judecat acțiunea cambială intentată de Solomon Juster;

Având în vedere că de și cele arătate în fapt de către pârâțul B. N. Mureș sunt exacte, ele nu pot atrage prescripțiunea acțiunii cambiale de față;

Considerând că, într-adevăr, trebuie în drept făcută distincțiunea între acțiunea cambială și exercitiul acelei acțiuni; că dacă acțiunea cambială se prescrie prin cinci ani, conform art. 949 c. com., instanța care are de obiect o acțiune cambială nu se prescrie decât conf. art. 1891 c. civ. după trecerea de 30 de ani, de oarece nici un text din legea comercială nu derogă dela regula pusă prin art. 1891 din c. civil, considerând că din moment ce o acțiune cambială a fost introdusă înăuntrul termenului de 5 ani nu mai poate fi vorba de prescrierea acestei acțiuni, tot ceace s'ar putea prescrie ar fi instanța, dacă ar fi trecut 30 ani dela data introducerii acțiunii fără să se fi făcut în acest timp vre-un act de procedură;

Considerând că dacă în cursul instanței s'a obținut o hotărâre care în urmă a fost anulată, pe cale de contestație, sub motiv că la judecarea pricinii partea nu a fost citată, acest fapt face a se considera ca inexistentă numai hotărârea intervenită în instanță iar nu și acțiunea, care rămâne perfect valabilă, și pe baza căreia Trib. poate da o nouă hotărâre citând în mod regulat părțile;

Considerând că, în speță, prin sentința Trib. cu No. 893/915 admitându-se contestația lui B. N. Mureș s'a anulat numai sentința No. 542 din 14 Martie 1895, care admitea acțiunea cambială intentată de Solomon Juster, iar nu și acțiunea pe baza căreia s'a dat această sentință, care rămâne perfect valabilă;

Că astfel fiind, întrucât în speță acțiunea de față a fost introdusă înăuntrul termenului de 5 ani, ea este perfect valabilă, indiferent de faptul anulării sentinței care a fost dată în baza ei, și deci, incidentul prin care pârâțul tinde la respingerea acțiunii ca prescrisă, urmează a fi respins ca neintemeiat;

In fond:

Având în vedere că pârâțul B. N. Mureș se opune la plata cambiilor, întrucât nu ar fi valabile, fiind emise în alb și completate posterior de o altă persoană;

Considerând că, în drept, cambia subscrisă în alb presupune un mandat tacit dat primitivului poliței de a o umple, suficient fiind ca în momentul când beneficiarul poliței se servește de ea înaintea justiției, să fie completată și să conțină condițiunile prevăzute de art. 270 c. com.;

Considerând că în afară de aceasta, în fapt, nici nu se constată că aceste cambii au fost emise în alb, de oarece simplul fapt că ele sunt completate cu scrisul unei alte persoane decât a emitentului, care le-a subscris după ce a pus formula «bun și aprobat», nu constituie o dovadă că ele au fost date în alb și numai în urmă completate;

Că astfel fiind, din acest punct de vedere, opunerea la plată făcută de pârâț este neintemeiată și urmează a fi înlăturată;

Având în vedere că, în al doilea rând, pârâțul se opune la plata cambiei de 6000 lei, arătând că ea ar fi emisă în ordinul lui N. & Adolf Juster și cum nu se constată că ea ar fi fost transmisă prin gir, anterior scadenței, lui Solomon Juster, aceasta nu poate justifica proprietatea cambiei, ca astăzi să poată să aibă dreptul să-l acționeze pe baza ei;

Considerând că, în drept, dacă girul după scadență face ca portorul să nu aibă acțiunea de regres contra girantului, totuși are efectul unei cesiuni, ceace face ca portorul să succeadă în toate drepturile și în toate acțiunile ce aparțin girantului în baza cambiei contra emitentului cambiei;

Că astfel fiind, întrucât în speță se constată că cambia în cesiune a fost transmisă printr'un gir posterior protestului de N. & A. Juster lui Solomon Juster, plătindu-se și taxa timbrului de cesiune, acesta și justifică proprietatea cambiei și deci acțiunea intentată pe baza ei este perfect valabilă;

Considerând că, deci, și această opinie la plată a pârâțului B. N. Mureș fiind neintemeiată, urmează a fi înlăturată și a se admite acțiunea cambială intentată de Solomon Juster;

Pentru aceste motive redactate de d-l Judecător S. Rădulescu. Trib. admite acțiunea etc.

(ss) B. Cantargieff; S. Rădulescu.

Grefier (s) St. Iordănescu

NOTA. — Acțiunea, a cărei desfășurare înaintea tuturor instanțelor judecătorești am urmărit-o mai sus, pune câteva probleme de drept de o excepțională însemnătate, asupra cărora se cuvine să ne oprim toată atențiunea.

I. *Prescripția se poate întrerupe prin simpla introducere a unei chemări în judecată fără citarea pârâțului?*

Tribunalul, minoritatea Curții de Apel și Curtea de Casație, în contrarietate de vederi cu majoritatea Curții de Apel, a cărei decizie a fost casată, răspund afirmativ.

Soluțiunea e foarte discutabilă.

Art. 1865 c. civ. rom. prevede că: „Întreruperea civilă se operă: 1°. Printr'o cerere făcută în judecată, fie introductivă de instanță, fie numai incidentă într'o instanță deja începută“.

Textul corespondent al c. civ. fr. 2244 este:

«Une citation en justice, un commandement ou une saisie, *signifiés à celui qu'on veut empêcher de prescrire*, forment l'interruption civile“.

Textul român nu a reprodus deci din cel francez pasagiul relativ la necesitatea în cunoștințării pârâțului de acțiunea ce i s'a intentat.

Partizanii soluției consacrate de Curtea noastră de Casație, susțin că nereproducerea textului înseamnă neadmiterea principiului. Ei mai adaugă că, în definitiv, cerința textului francez era excesivă, căci simpla reclamare în justiție e suficientă ca să facă să cadă prezumția neglijenței creditorului, pe care se bazează prescripția liberatorie, (v. în acest sens: Nacu Dr. civ. III, p. 844; Săndulescu-Nenoveanu, Pr. civ. p. 1259; Alexandresco XI, p. 151, n. 2; Trib. Iași s. II, sentința 151 din 1902, *Curierul Judiciar* 1903, n. 4, p. 27 cu nota d-lui Gr. Maniu; Trib. Romanați, v. *Dreptul* 1910 n. 47; Curtea Craiova, *Dreptul* 1912 n. 45 și *Curierul Judiciar* 1912 n. 67; Cas. rom. s. III, Bul. 1910, p. 287).¹

Argumentele acestui sistem nu sunt fără de replică. Astfel deducțiunea trasă din nereproducerea textului francez nu e concludentă. Oare, de pildă, nereproducerea art. 1119—1122 din codul Napoleon, înseamnă că nu e admisă în legislația noastră stipulația pentru altul?

Simpla răsfoire a comparației dintre codul Napoleon și codul român, făcută de regretatul profesor Nacu sau de d. Alexandresco, ne indică zeci de exemple în cari nereproducerea textului francez se explică prin inutilitatea acestuia sau chiar printr'o inadvertență a redactorilor români, fără ca soluția franceză impusă de bunul simț să înceteze a se aplica și la noi.

Rămâne celalt argument: Suficiența simplei intentări a acțiunii spre a lua prescripției fundamentul său logic, prezumția neglijenței sau satisfacerii creditorului.

Remarcăm în primul rând că acest argument nu este istoricește explicabil.

Într-adevăr, precum a observat-o d. Gr. Pherekyde într'un aprofundat studiu publicat în *Dreptul* 1905, n. 76, p. 622 urm., necesitatea citării pârâțului spre a întrerupe civilmente o prescripție, o găsim încă în dreptul

roman. Se citează astfel din Codex VII, 40 § 3, în fine; „Qui obnoxium suum in iudicium clamaverit et libellum conventionis ei transmisserit... videri jus suum omne eum in iudicium deduxisse et esse interrupta temporum curricula“. (Acela care a chemat în judecată pe protivnicul său și i-a comunicat acțiunea sa... e considerat a fi dedus în justiție tot dreptul său și a fi întrerupt cursul prescripției).

Și această necesitate de a încunoștiința pe adversar de acțiunea introdusă spre a întrerupe prescripția, e atât de fundamentală încât dacă adversarul e absent și citarea lui imposibilă, acțiunea se înlocuiește cu o cerere scrisă, făcută înaintea autorității civile sau eclesiastice, sau cu o protestare publică făcută înaintea unui notar sau a trei martori.

Fără a insista asupra evoluției istorice a materiei prescripției (v. studiul lui Albert Desjardins «Etude historique sur les causes d'interruption de la prescription et spécialement sur l'origine des art. 2244 à 2247 du code civil» în «Nouvelle Revue historique du droit français et étranger 1877, p. 293 urm. și 509 urm.) remarcăm că în dreptul francez principiul art. 2244 nu a găsit nicio critică și că doctrina și jurisprudența merg atât de departe încât consideră neîntreruptă prescripția, dacă înmânarea copiei de acțiune nu s'a făcut celui în drept, ci unei persoane care nu are calitatea să-l reprezinte, (v. în Fuzier-Hermann în notele sub art. 2244, n. 54) citație înmănată arendașului unui imobil—Cass. fr. 21 déc. 1859, S. 60, 1, 449; P. 60, 843; D. 60, 1, 26, și n. 55, citație înmănată altei persoane decât superiorului unei congregații neautorizate: Cass. fr. 5 mai 1879, S. 79, 1, 313; P. 79, 777; D. 80, 1, 145).

S'au născut discuțiuni în jurul sensului cuvântului „citation“ și a celui de „interpellation“ și jurisprudența s'a pronunțat că numai o acțiune dedusă în fond înaintea justiției și comunicată adversarului întrerupe prescripția, nu și o cerere de référé și cu atât mai puțin notificarea unei cesiuni de creanță, (c. Paris 19 april 1831, S. 32, 2, 25; D. rép. v. Prescription, n. 495; C. Nîmes 6 mars 1832, S. 32, 2, 234, D. rép. ibiv. n. 665), o somație, un act de conservare (punerea de sigilii) sau solicitarea asistenței judiciare în vederea intentării unei acțiuni.

Dar niciun autor, nici chiar Marcadé, ale cărui observațiuni mai totdeauna judicioase au călăuzit redacțiunea italiană și română, nu au nimic de zis în privința citațiunii adversarului.

Care ar putea fi deci explicația soluției contrarii admise de redactorii textului român? Nu poate fi ea convingerea că pasagiul suprimat e superfluu ca dela sine înțeles, ca în atâtea alte cazuri de nereproducere a textului francez inutil?

Dacă din punct de vedere istoric deci nu se poate găsi o explicare presupusei inovații a legiuitorului român, nu vedem nici care i-ar putea fi substratul logic.

Cu drept cuvânt d. Pherekyde se întreabă ce ne autoriză să facem o distincție între întreruperea naturală, care necesită un act de ostilitate față de adversar, și întreruperea civilă, care «fără a aduce vre-o atingere la dreptul adversarului, a rămas o simplă confidență la urechea judecătorului» (p. 624 op. cit.).

Ce fel de acțiune e aceea în care nu se manifestă puternic gândul de judecată prin scoaterea de citații? (v. în acest sens un argument și în sentința Trib. Romanați, confirmată de a Curții din Craiova susmenționate). Căci neglijența în afirmarea unui drept nu poate fi logicește înlăturată prin intenția de a-l afirma ne-tradusă în fapte concludente.

Care mai este apoi în sistemul acesta posibilitatea de a aplica art. 1869 c. civ., adică de a perima acțiunea

întrerupătoare de prescripție, dacă pârâțul nici n'are de unde să știe că este acționat?

Dacă în sfârșit, dela argumentul de logică, trecem la cel de echitate, ne întrebăm dacă e admisibil ca o simplă petiție introdusă la un tribunal incompetent (art. 1870 c. civ.) să aibă efectul de a prelungi cu încă o generație o stare de fapt, pe care debitorul de bună credință are legitime motive a o crede transformată într-una de drept, spre a se afla într-o zi neprevăzută în fața unei instanțe înaintea căreia s'ar putea găsi dezarmat dacă, convins de liberarea sa, a distrus sau n'a păstrat probele, pe cari legea nu-l obligă să le conserve (ex. registrele comerciale, art. 30 c. com.)

Acest mod de a vedea a fost împărțit într-o vreme și de Înalta Curte de Casație, care la 1882 a decis că:

„Prescripțiunea neavând justificatiunea sa pe singura prezumție a renunțării din partea celui îndreptățit la dreptul său dar și pe neglijența acestuia și mai ales pe protecțiunea ce o rațiune de utilitate publică a făcut pe legiuitor să creadă că trebuie a se acorda aceluia ce, fie că a posedat, un lucru neconținut în calitate de proprietar în timp de 30 ani fără ca nimeni să-l turbure, sau să voiască a-l scoate din această stăpânire, fie că nimeni nu i-a cerut în acel interval nimic, să poată după trecere de 30 ani a se apăra în contra unei asemenea cereri fără a mai fi silit să justifice nici origina dreptului său, nici condițiunea sa; căci fără aceasta nimic n'ar mai fi cert și sigur. Or, această certitudine și siguranță le-a avut cel ce invoacă prescripțiunea chiar când o cerere s'ar fi făcut când această cerere nu i-a fost cunoscută. Neglijența există din partea celui ce n'a avut grijă a comunica cererea sa. Rezultă dar într'un mod învederat că pentruca motivul legii să nu existe în favoarea celui ce invoacă prescripțiunea, ca întreruperea să-i fie cunoscută, ca neglijența să nu se poată imputa celeilalte părți și că prin urmare numai o cerere de executare comunicată părții, întrerupe prescripțiunea. Către acestea neîntreruperea posesiunii fiind pusă ca condițiune ce între altele trebuie să aibă posesiunea pentru a putea duce pe cel ce o are la prescripțiune, urmează neapărat ca posesiunea celui ce invoacă prescripțiunea, trebuie să fie întreruptă sau cu alte cuvinte ca persoana ce posedă să fie întreruptă în posesia sa, pentru a se putea susține că lipsește posesiunii ce se invoacă această condițiune a legii. De aci rezultă că persoana ce posedă, trebuie să fie încunoștiințată de executarea ce se cere, pentru a se putea zice în mod rațional că ea a fost întreruptă în posesiunea sa. Prin urmare și din acest punct de vedere numai cererile de executare încunoștiințate părții ce posedă pot avea caracterul de a întrerupe prescripțiunea. (V. Fratoșiteanu, cod. civil, art. 1868, nota 3 p. 1367).

Supremii noștri judecători din 1875 mai apropiați și poate în legături de idei cu redactorii codului nostru civil, au crezut cu drept cuvânt că a da textului interpretarea conformă cu spiritul dreptului în genere și cu o elementară echitate nu înseamnă a adăoga ceva legii, că a restaura textul, nu e a legifera.

Acest mod de a vedea, este împărțit și de Trib. Ilfov s. III civ. cor. în sentința din 13 Octombrie 1905, semnată de d-nii T. Magheru (jude de ședință) și Gr. Pherekyde (jude supleant):

„Considerând că suprimarea cuvintelor „aduse la cunoștința debitorului“ din art. fr. 2244 și art. rom. 1865, nu ne îndrituiește a crede la o inovațiune esențială în materie de întrerupere civilă a prescripțiunei, că legiuitorul a avut în vedere diferitele întreruperi iar nu modul lor de aplicațiune, că nu se poate trage un argument din mărirea felurilor de întrerupere, adică din întreruperea chiar prin petițiune nulă, nici din schim-

barea cuvintelor „interpelațiune“ în „întrerupere civilă“ din articolele următoare, pentru a susține că nu este necesară o turburare în întreruperea civilă, precum este necesară o turburare în întreruperea naturală; că legiuitorul nu spune totul fiindcă nu poate și n'are nevoie, că însă cine zice întrerupere, zice inmixtiune; întreruperea e naturală când inmixtiunea este fapt, ea este civilă, când este de drept și prin judecată; că de aci rezultă că învederat simpla petițiune fără citare nefiind o inmixtiune, nu constituie o întrerupere civilă¹.

Cu drept cuvânt explicând ca om de drept soluțiunea ce dăduse ca judecător (ceea ce ar fi foarte util să vedem cât mai des în coloanele revistelor de drept, onorate pe vremuri cu astfel de colaborări de regretatul Degré), d. Pherekyde adăogă:

„În părerea noastră, întreruperea nu rezultă necesarmente din cererea în judecată, ci este numai un efect posibil al cererii în judecată. Nu înțelegem ca atunci când o hotărâre definitivă nu are niciun efect dacă procedura n'a fost bine îndeplinită, cum ar putea avea un efect oarecare o simplă cerere neînsoțită de nicio procedură.

Nu trebuie în materia noastră să se confunde două idei absolut deosebite, adică ideea prescripțiunii asupra posesiunii sau asupra liberațiunii și ideea prescripțiunii asupra judecății. Evident este că o acțiune dedusă în judecată, scapă de sub prescripțiune până la o altă prescripțiune a ei proprie, dar aceasta nu este cestiunea; ne întrebăm dacă prin acțiunea dedusă în judecată s'a stărpit posesiunea sau s'a oprit șansa de liberațiune. Aci nu este vorba de un interes unilateral, ci de două interese opuse și legate între ele și nu poți decide pentru unul fără să decizi pentru altul.

Întreruperea civilă este copiată în logică după întreruperea naturală, dacă trebuie un fapt patent pentru primul mod de întrerupere, trebuie un fapt patent și pentru al doilea mod; nu este destul ca reclamantul să fi manifestat voința sa, este indispensabil ca această voință să contrarieze voința posesorului sau debitorului.

Acest mod de a vedea, care ni se pare tradițional, logic și echitabil, e împărtășit și de defunctul G. Tocilescu în vol. II al Cursului său de procedură civilă, pag. 546, nota 1, și a fost consacrat și de decizia din 1 Martie 1882, a Curții de Casație s. I, (publicată în *Dreptul* 1882, n. 33, p. 279) înaintea căreia fusese susținută de distinsul juriconsult C. Boerescu.

II. A doua chestiune de drept soluționată de instanțele ale căror hotărâri le-am reprodus mai sus, este problema de o mondială însemnătate a „validității cambiei în alb“, una din cele mai dificile din câte s'au pus legiuitorului, magistratului, și în genere juriconsultului de ori unde, și mai ales dela noi, în urma inovațiilor nefericite în materie cambială ale legiuitorului nostru.

Existența și răspândirea cambiei în alb constituie unul din cele mai vii exemple ale luptei dintre uz și lege. O instituție, periculoasă prin abuzurile la cari poate da naștere și în vederea căror legiuitorul o privește cu deosebită neplăcere, se încăpățânează a se menține cu o îndărătnicie, care a sfârșit prin a se impune mai de grabă decât a-și legitima dreptul la existență.

Instrument de credit rapid și înconjurat de deosebită sollicitudine, cambia are în toate legislațiile o situație privilegiată din punctul de vedere al execuțiunii obligației ce cuprinde. Alături în regimul italian, în care cambia e un titlu executoriu (regim mai rațional decât al legii noastre, pe care nădăjduim s'o vedem revenind la principiile tradiționale în vigoare peste muni¹) cât

și în sistemul codului nostru de comerț, titularul înscrisului care întrunește condițiile legale ale cambiei, are dreptul a cere îndeplinirea obligației cambiale îndeputând excepțiile debitorului și silindu-l în aproape unanimitatea cazurilor să execute și apoi să intente o acțiune în repetițiune.

Cu excepția persoanelor neștiitoare de carte, cari nu se pot obliga cambial, decât sub forma autentică și a persoanelor prevăzute în art. 1180 alin. 2 c. civ. și 275 c. com.²) în special a aceloră căroră legea înțelege a le face un serviciu dându-le puțința de a se obliga cambial și în genere deși nu știu decât a se iscăli, — nu vedem niciun motiv rațional care ar împiedica crearea cambiei cu toate mențiunile cerute de art. 270 c. com. dela emiterea ei.

Imposibilitatea unei explicări logice a uzului cambiei în alb, ne amintește pătania lui Newton, care voin să caute rațiunea fumatului, a început — și în urmă n'a mai putut înceta — să fumeze.

Faptul e că uzul cambiei în alb, adevă al cambiei care la emitere nu poartă de obicei decât semnătura emitentului, e atât de răspândit încât după infructuoase efortări de a-l stăvili, doctrina și jurisprudența³) au trebuit să-l admită, încercând a-l reglementa și, firește, a-i căuta un fundament legal⁴).

Recunoașterea validității cambiei în alb a pornit de la problema ce s'a pus, dacă mențiunile esențiale cerute de art. 270 c. com., trebuiesc a fi scrise de mâna emitentului. Primul pas spre legalizarea cambiei în alb s'a făcut când s'a admis că legea nu cere acest lucru în materie de cambie ca pentru testamentul olograf.

Odată acest principiu aprobat, necesitatea recunoașterii cambiei în alb se impunea, fiindcă altminteri se periclita însăși existența cambiei pline. Într'adevăr, dată fiind ușurința trecerii prin gir a cambiei la persoane cari uneori nu se cunosc nici între ele, cu atât mai puțin pe antecesorii lor, cum ar fi putut purtătorul unei cambi să știe dacă scriitorul mențiunilor esențiale ale cambiei a făcut acest lucru chiar la emiterea ei sau ulterior?

A doua etapă spre validarea cambiei în alb s'a făcut printr'o subtilitate ingenioasă, ocolindu-se textul legii. Recunoscându-se că o cambie care nu poartă mențiunile legale nu e legală, s'a răspuns că acest lucru este exact pentru cambia care se prezintă în alb, dar că ea nu împiedică emiterea în alb a cambiei, cu dreptul de complectare, care are de efect a da valoare legală cambiei emise în alb, dar complectată înaintea prezentării ei spre plată sau executare.

S'a căutat atunci un fundament juridic al acestui drept de complectare. Prima explicație, cea mai simplă, aceea pe care sentința susmenționată o însușește atunci când nimeni nu o mai susține, este bazată pe principiul mandatului.

Dreptul de complectare a mențiunilor esențiale se face de beneficiar în virtutea unui mandat dat de emitent cu drept de substituie în folosul purtătorilor succesivi.

2) V. lucrarea noastră despre *Unificarea dreptului privat* p. 70.

3) Cambia în alb e admisă de legislația engleză, americană și austro-ungară.

4) Începusem această adnotare care tindea la concluziuni pe cari, în cursul redactării, le-am văzut expuse cu clară și bogată argumentare în volumul despre *cambie* al d-lui I. N. Fintescu (p. 139—202). Înțeleg a aduce aci prinusul meu de recunoștință pentru argumentele noi ce am găsit în acest tratat, la care trimit pentru bibliografia și studiul în amănunt al chestiunii în proporții ce nu-mi sunt îngăduite într'o notă și cu o competență căreia îi aduc o recunoaștere modestă alături de a celor cari au consacrat-o.

Explicațiunea este seducător de simplă, prezintă însă inconveniente, cari au dus în practică la abandonarea ei. Într'adevăr scorta cambiei în alb ar fi foarte nesigură dacă dreptul de complectare al beneficiarului ar avea ca fundament mandatul dat lui de emitent, de oarece acest mandat este esențialmente revocabil, cade de drept prin moartea mandantului emitent sau a mandatarului beneficiar, precum și prin falimentul lor. Fără a insista și asupra altor inconveniente secundare, înțelegem cât de subredă ar fi existența cambiei în alb dacă purtătorul nu ar putea-o complecta după moartea emitentului spre a o opune succesorilor săi sau, invers, dacă succesorii beneficiarului nu ar putea s'o complecteze. Lucrul s'ar complica și mai mult prin greutatea probei datei complectării.

S'a încercat o ingenioasă sprijinire a principiului mandatului de complectare a mențiunilor cambiei, considerându-l ca un mandat *in rem suam*, în virtutea căruia beneficiarul fiind interesat și el în exercițiul mandatului, revocabilitatea acestuia ar urma să fie exclusă.

Jurisprudența a recunoscut și în alte ipoteze decât a cambiei în alb, valabilitatea mandatului *mea et tua gratia* și efectul său de *irrevocabilitate*.

Cum însă această explicațiune forțată nu răspunde tuturor inconvenientelor, doctrina cambiară înclină spre soluțiunea unui pact nenumit, în virtutea căruia emitentul se obligă a recunoaște față de orice purtător valabilitatea cambiei ce emite în alb, cu dreptul primului beneficiar de a o complecta sau de a transmite prin substituție acest drept și cu obligația beneficiarului de a uza de acest drept în limitele convenite, fiind personal răspunzător de orice abuz în complectarea cambiei, conform principiilor de drept comun cuprinse în art. 993 și urm. c. civ. rom.

Această discuțiune principială în căutarea unui substrat juridic al cambiei în alb, este la noi complicată prin modificarea făcută la 1900 codului nostru de comerț în redacțiunea art. 273.

Într'adevăr, acest articol prevede la început că „arătarea numelui persoanei sau firmei primitorului trebuie făcută la facerea cambiei” sub sancțiunea pierderii caracterului cambial al înscrisului.

Autorul inovației o motivează pe considerentul că „dacă nu poate face nicio opunere la o cambie după art. 349, nu e mai puțin adevărat că este de mare interes a se ști cine este sau a fost primul beneficiar al cambiei spre a se putea exercita în contra-i, fie o acțiune în anulare, dacă ar fi în acel caz, fie o acțiune în regres, ceea ce la cambiile cu ordinul în alb este nu numai foarte dificil, dar aproape imposibil”.

Inovația legiuitorului e departe de a fi fericită, iar explicația sa foarte nesatisfăcătoare.

Dacă legiuitorul găsește periculoasă cambia în alb, nu are decât s'o proscribe cu totul impunând emitentului să scrie cu mâna sa toate mențiunile, iar nu numai (în unele ipoteze) «bun și aprobat». Nu credem însă că o atare măsură mai e cu putință față cu răspândirea cambiei în alb.

A se impune însă indicarea numelui beneficiarului la confecționarea cambiei, este și ineficace și stânjinator instituției însăși. Ineficace de oarece girul în alb e universalmente admis (ceea ce micșorează proporțiile acțiunii în regres), iar pe de altă parte proba complectării ulterioare a cambiei e de o extremă dificultate din cauza naturii abstracte a obligației cambiale și a admisibilității scrierii de altă persoană decât emitentul a mențiunilor cambiei. Stânjinitoare de oarece aplicată, cu rigurozitate, măsura ar anihila orice efect cambial, întrucât excepția de necambialitate nefiind personală, ci relativă la formă, ar putea fi opusă oricând fără necesitatea unui act scris. Spre a conjura această pri-

mejdie, jurisprudența în marea majoritate a cazurilor, se bazează pe expunerea de motive care printr'o evident greșită generalizare, nebazată pe niciun text, susține că nu se poate face opunere la cambie în baza art. 349, și-i dă interpretarea că actul scris e necesar spre a dovedi lipsa mențiunilor esențiale la facerea cambiei, de oarece proba testimonială ar întârzia acțiunea cambială. Faptul e exact și principiul e încă din cele mai vechi vremuri «Geld vor, Recht nach», dar textul art. 349, alin 1 și 2 e categoric și nu poate fi îndoielă că excepția lipsei numelui beneficiarului e clar indicată de text ca nefiind personală.

În speța de care ne ocupăm, excepția nu pare a fi fost ridicată sub această formă, ci susținându-se că în genere cambia a fost emisă în alb, așa că tribunalul o respinge, susținând în principiu validitatea cambiei în alb, iar în fapt că scrierea mențiunilor esențiale de altă mână decât a subscriitorului, nu constituie o dovadă că ar fi posterioară emiterii cambiei.

III. A treia problemă juridică discutată cu prilejul acțiunii, de care ne ocupăm, este aceea a efectelor girului după scadență, în special a menținerii caracterului cambial și deci a dreptului la acțiune cambială a cambiei girate după ajungerea la scadență⁵⁾.

Art. 281 c. com., într'o foarte laconică redactare prevede că «girul cambiei ajunsă la scadență, produce numai efectul unei cesiuni».

Faptul că legiuitorul s'a exprimat în termeni atât de generali, a dat naștere la o sumă de controverse. Cea mai însemnată din ele e cea de care ne ocupăm.

În Italia doctrina și jurisprudența e divizată în două tabere deopotrivă de puternice, iar la noi jurisprudența oscilează încă, având însă sorții de a se fixa în sensul menținerii efectelor cambiale, precum opiniază și doctrina noastră⁶⁾.

Adversarii menținerii efectelor cambiei scăzute și girate după scadență, susțin că prin ajungerea la scadență, rațiunea de a fi a cambiei încetează, căci ori e achitată și se stinge, ori prin girare se face o cesiune, care naște raporturi noi de obligațiune de drept comun.

La această afirmațiune se adaugă încercări de argumentare cari se reduc în fond tot la simple afirmațiuni.

Suntem fără nicio rezervă de părerea acelor jurisconșulți (Vidari, Supino, Gianini, Bolafio, Toneanu, Părvulescu, Fintescu), cari susțin că prin gir (echivalent cesiunii) după scadență, se transmite proprietatea cambiei cu toate însușirile ei, adică cu caracterul cambial și acțiunea cambială.

Acest lucru rezultă în primul rând din caracterul normal al cesiunii, care transmite creanța cu toate accesoriile ei (privilegii, ipotecă, gajuri, fidejusiuni), cu toate însușirile ei; este deci logic ca o cambie să se transmită prin cesiune cu însușirea ei de cambie și cu accesoriul ei: acțiunea cambială.

Situația legală a cesionarului cambiei scăzute este perfect identică cu a cesionarului cambiei nescăzute girată «nu la ordin» (art. 278 cod. com.), căruia nimeni nu-i contestă dreptul la acțiunea cambială.

Incontestabil însă că acest drept cesionarului cambiei scăzute nu-l exercită ca un drept propriu, ci în virtutea cesiunii, așa că toate excepțiile ce se pot invoca în contra cedentului, îi sunt perfect opozabile.

ALEX. VELESCU
Avocat

Noembrie 1921

5) V. studiul (și bibliografia citată) al d-lui C. N. Toneanu în *Curierul Judiciar* n. 10/107 p. 75 și urm. și al d-lui I. N. Fintescu op. cit. p. 262 și urm., precum și *Est. Antonescu*, Cod. com. adnotat, v. III, p. 228 urm.

6) În acest sens d-nii C. N. Toneanu, I. N. Fintescu și N. M. Părvulescu.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelant : Mihail Stănescu prin d. av. Th. Nicu.

Intimat : Zamfir și Anica C. Pop prin d. av. Ion Păunescu.

Apel. — Acțiune în revendicare. — Imobil fără construcțiune și în întindere de zece Ha. — Competință. — După ce se evaluează? — Art. 33 din legea judecătorilor de pace.

Conform art. 33 din legea judecătorilor de pace, aceste instanțe sunt competente a judeca cu drept de apel toate acțiunile în revendicare și în general acțiunile imobiliare, când obiectul acțiunii este un loc fără clădiri sau alte îmbunătățiri, în întindere de cel mult zece ha, sau dacă având clădiri sau alte îmbunătățiri, n'are o valoare mai mare de 3000 lei.

În cazul când obiectul procesului dedus în judecată este un imobil fără construcțiuni sau alte îmbunătățiri în întindere de zece Ha, — după cum este în speță — competența se regulează nu după evaluarea făcută prin acțiune, ci după suprafața imobilului, ori după cum rezultă din contextul petiției introductive de instanță.

Prin urmare, în speță, instanța de apel competentă este Tribunalul, iar nu Curtea de Apel. (*Curtea de Apel București, secția I, decizia civilă No. 248 din 30 Noiembrie 1920, prin care s'a admis apelul contra jurnalului No. 5236/1920 al Trib. Dâmbovița secția I-a*).

SECȚIA II

Apelant : Nachman Minis prin d. av. Angheliescu.

Intimați : Jean Redler, M. Iancovici prin d. av. Redler.

Contract de locație. — Chirie. — Plata. — Termen. — Spor. — Neplată. — Dacă poate atrage rezilierea contractului când nu i s'a făcut notificare de proprietar? — D. Lege 1420/1920.

Decretul-lege 1420, din 2 Aprilie 1920, dispune că chiriașul care n'a plătit chiria până la 20 Aprilie 1920, pe tot timpul datorat, nu poate beneficia de prelungirea contractului și ca atare proprietarul este în drept de a cere rezilierea contractului.

În speță însă, proprietarul nu poate cere rezilierea contractului pe motivul, că în termenul fixat de decretul-lege sus menționat, chiriașul nu i-a plătit și sporul legal, când acesta nu este în culpă, căci nu i s'a notificat, conform art. 9 din decretul lege 1420/1920, de către proprietar această sporire. (*Curtea de Apel București, secția II, decizia civilă No. 181 din 27 Iunie 1921, prin care s'a admis apelul contra sent. 225/1921 a Trib. Ilfov s. IV*).

SECȚIA III

Apelantă : Elena Oprescu prin d. av. M. Saita.

Intimată : Firma Brevman prin d. av. Bally.

Acțiune cambială. — Excepțiuni — Compensatiune. — Când poate fi invocată de debitor? Art. 349 c. com.

Potrivit art. 349 c. com., în acțiunea cambială un debitor nu poate opune decât excepțiunile privitoare la forma titlului sau lipsa condițiunilor necesare exercițiului acțiunii, însă ca aceste excepțiuni să poată fi

permise, urmează să fie lichide, de o grabnică soluție și întemeiate pe o probă scrisă și produse la prima înfățișare.

În speță, oponenta pârâta, opunând excepțiunea compensatiunii, care rezultă dintr'un înscris, care nu face proba completă a unei datorii urgente și lichide, precum nici termenul exigibilității datoriei, ea nu poate fi ținută în seamă la valorificarea pretențiunilor sale, și ca atare urmează a fi respinsă. (*Curtea de Apel București, secția III-a, decizia comercială No. 35 din 13 Iulie 1920, prin care s'a respins apelul contra sent. com. 823/1919 a Trib. Ilfov secția II com.*)

SECȚIA IV

Apelant : Ion Em. Isdor prin d. av. I. Băscăanu.

Intimat : Baroul avocaților din Ilfov lipsă.

Licențiat în drept. — Funcționar retribuit de Stat. — Dacă poate fi înscris ca avocat în barou? — Art. 1, 3 și 9 din Legea corpului de avocați.

Din dispozițiunile art. 3 și 9 din Legea pentru organizarea corpului de avocați, reiese în mod clar că acela care cere înscrierea în barou nu poate profesa atâta timp cât ocupă vre-o funcțiune publică plătită de Stat, deci această incompatibilitate se referă la exercițiul profesiei, nu și la dreptul de a fi înscris în barou, atunci când întrunește condițiunile de capacitate cerute de lege în art. 1.

Prin urmare, în speță, deși apelantul este funcționar la secretariatul Facultății de drept din București, însă întrunind condițiunile cerute de art. 1, urmează că are dreptul să fie înscris în barou. (*Curtea de Apel București, secția IV, decizia civilă No. 160 din 7 Sept. 1921, prin care s'a admis apelul contra deciziei No. 228/1919, a Consiliului de disciplină al Baroului avocaților din jud. Ilfov*)

JURISPRUDENTĂ STRĂINĂ

Vamă. — Augumentare de taxe prin decret. — Clauză tranzitorie. — Expediție. — Imbarcare.

Legile asupra impozitelor sunt de ordine publică și nu pot fi întinse dincolo de termenii lor clari și precisi. În legislațiunea transporturilor, cuvântul «expediție» are sensul precis de predarea mărfurilor unui serviciu de transport. Când mărfurile, ale căror taxe au fost mărite, prin decretul dat în virtutea legii din 6 Mai 1916, sosesc în Franța pe mare, însă ele au fost expediate dintr-o localitate situată în interiorul unui continent, nu trebuie luată în considerațiune data conesementului, ci aceea a expediției pentru a ști dacă marfa are dreptul de a beneficia de clauza tranzitorie. (*Tribunalul din Paris, s. I, audiența din 5 August 1921. La Loi No. 203 din 20 Oct. 1921*).

A apărut ediția II-a **Asupra contractului de locațiune** de d-l N. Jac Constantinescu, Consilier la Curtea de Apel Galați.

Lucrarea a fost revăzută, adăugită și completată, noua doctrina și jurisprudența până la zi, cu toate legile, decrete-legi și regulamente în legătură, și *Taxe de timbru pentru asistența socială*, dublând volumul.

Această operă s'a tipărit în atelierele Soc. anonime *Curierul Judiciar*, București, Rahovei 5, unde se pot face comanda. **Prețul 30 lei**, plus 2 lei porto poștal.